

Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Republike Hrvatske i Međunarodne agencije za atomsku energiju o primjeni garancija u vezi s Ugovorom o neširenju nuklearnog oružja i Protokola uz Sporazum

NN - MU 13/1994

ZASTUPNIČKI DOM SABORA REPUBLIKE HRVATSKE

Na temelju Članka 89. Ustava Republike Hrvatske donosim

ODLUKU

o proglašenju Zakona o potvrđivanju Sporazuma između Republike Hrvatske i Međunarodne agencije za atomsku energiju o primjeni garancija u vezi s Ugovorom o neširenju nuklearnog oružja i Protokola uz Sporazum

Proglašavam Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Republike Hrvatske i Međunarodne agencije za atomsku energiju o primjeni garancija u vezi s Ugovorom o neširenju nuklearnog oružja i Protokola uz Sporazum, kojeg je donio ZASTUPNIČKI dom Sabora Republike Hrvatske na svojoj sjednici dana 29. studenoga 1994. godine.

PA4-105/ 1-94.

Zagreb, 5. prosinca 1994.

Predsjednik Republike Hrvatske
dr. **Franjo Tuđman**, v. r.

ZAKON

**O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I MEĐUNARODNE
AGENCIJE ZA ATOMSKU ENERGIJU O PRIMJENI GARANCIJA U VEZI S UGOVOROM
O NEŠIRENJU NUKLEARNOG ORUŽJA I PROTOKOLA UZ SPORAZUM**

Članak 1.

Potvrđuje se Sporazum između Republike Hrvatske i Međunarodne agencije za atomsku energiju o primjeni garancija u vezi s Ugovorom o neširenju nuklearnog oružja i Protokol uz Sporazum, potpisan u Beču 9. lipnja 1994. godine, u izvorniku na engleskom jeziku.

Članak 2.

Tekst Sporazuma i Protokola uz Sporazum u izvorniku na engleskom jeziku i u prijevodu na hrvatski jezik glasi:

**AGREEMENT BETWEEN THE REPUBLIC OF CROATIA AND THE INTERNATIONAL
ATOMIC ENERGY AGENCY FOR THE APPLICATION OF SAFEGUARDS IN
CONNECTION WITH THE TREATY ON THE NON-PROLIFERATION OF NUCLEAR
WEAPONS**

WHEREAS the Republic of Croatia (hereinafter referred to as “Croatia”) is a party to the Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons (hereinafter referred to as. “the Treaty”) opened for signature at London, Moscow and Washington on 1 July 1968 and which entered into force on 5 March 1970;

WHEREAS paragraph 1 of Article II of the Treaty reads as follows:

“Each non-nuclear-weapon State Party to the Treaty undertakes to accept safeguards, as set forth in an agreement to be negotiated and concluded with the International Atomic Energy Agency in accordance with the Statute of the International Atomic Energy Agency and the Agency's safeguards system, for the exclusive purpose of verification of the fulfillment of its obligations assumed under this Treaty with a view to preventing diversion of nuclear energy from peaceful uses to nuclear weapons or other nuclear explosive devices. Procedures for the safeguards required by this Article shall be followed with respect to source or special fissionable material whether it is being produced, processed or used in any principal nuclear facility or is outside any such facility. The safeguards required by this Article shall be applied on all source or special fissionable material in all peaceful nuclear activities within the territory of such State, under its jurisdiction, or carried out under its control anywhere.

WHEREAS the International Atomic Energy Agency (hereinafter referred to as “the Agency”) is authorized, pursuant to Article III of its Statute, to conclude such agreements;

NOW THEREFORE Croatia and the Agency have agreed as follows:

PARTY BASIC UNDERTAKING

Article 1

Croatia undertakes, pursuant to paragraph 1 of Article III of the Treaty, to accept safeguards, in accordance with the terms of this Agreement, on all source or special fissionable material in all peaceful nuclear activities within its territory, under its jurisdiction or carried out under its control anywhere, for the exclusive purpose of verifying that such material is not diverted to nuclear weapons or other nuclear explosive devices.

APPLICATION OF SAFEGUARDS

Article 2

The Agency shall have the right and the obligation to ensure that safeguards will be applied, in accordance with the terms of this Agreement, on all source or special fissionable material in all peaceful nuclear activities within the territory of Croatia, under its jurisdiction or carried out under its control anywhere, for the exclusive purpose of verifying that such material is not diverted to nuclear weapons or other nuclear explosive devices.

CO-OPERATION BETWEEN CROATIA AND THE AGENCY

Article 3

Croatia and the Agency shall co-operate to facilitate the implementation of the safeguards provided for in this Agreement.

IMPLEMENTATION OF SAFEGUARDS

Article 4

The safeguards provided for in this Agreement shall be implemented in a manner designed:

(a) to avoid hampering the economic and technological development of Croatia or international co-operation in the field of peaceful nuclear activities, including international exchange of nuclear material;

(b) to avoid undue interference in Croatia's peaceful nuclear activities, and in particular in the operation of facilities; and

(c) to be consistent with prudent management practices required for the economic and safe conduct of nuclear activities.

Article 5

(a) The Agency shall take every precaution to protect commercial and industrial secrets and other confidential information coming to its knowledge in the implementation of this Agreement.

(b) (i) The Agency shall not publish or communicate to any State, organization or person any information obtained by it in connection with the implementation of this Agreement, except that specific information relating to the implementation thereof may be given to the Board of Governors of the Agency (hereinafter referred to as "the Board") and to such Agency staff members as require such knowledge by reason of their official duties in connection with safeguards, but only to the extent necessary for the Agency to fulfil its responsibilities in implementing this Agreement.

(ii) Summarized information on nuclear material subject to safeguards under this Agreement may be published upon decision of the Board if the States directly concerned agree thereto.

Article 6.

(a) The Agency shall, in implementing safeguards pursuant to this Agreement, take full account of technological developments in the field of safeguards, and shall make every effort to ensure optimum cost-effectiveness and the application of the principle of safeguarding effectively the flow of nuclear material subject to safeguards under this Agreement by use of instruments and other techniques at certain strategic points to the extent that present or future technology permits.

(b) In order to ensure optimum cost-effectiveness, use shall be made, for example, of such means as:

(i) containment as a means of defining material balance areas for accounting purposes;

(ii) statistical techniques and random sampling in evaluating the flow of nuclear material; and

(iii) concentration of verification procedures on those stages in the nuclear fuel cycle involving the production, processing, use or storage of nuclear material from which nuclear weapons or other nuclear explosive devices could readily be made, and minimization of verification procedures in respect of other nuclear material, on condition that this does not hamper the Agency in applying safeguards under this Agreement.

NATIONAL SYSTEM OF MATERIALS CONTROL

Article 7

(a) Croatia shall establish and maintain a system of accounting for and control of all nuclear material subject to safeguards under this Agreement.

(b) The Agency shall apply safeguards in such a manner as to enable it to verify, in ascertaining that there has been no diversion of nuclear material from peaceful uses to

nuclear weapons or other nuclear explosive devices, findings of Croatia's system. The Agency's verification shall include, inter alia, independent measurements and observations conducted by the Agency in accordance with the procedures specified in Part II of this Agreement. The Agency, in its verification, shall take due account of the technical effectiveness of Croatia's system.

PROVISION OF INFORMATION TO THE AGENCY

Article 8

(a) In order to ensure the effective implementation of safeguards under this Agreement, Croatia shall, in accordance with the provisions set out in Part II of this Agreement, provide the Agency with information concerning nuclear material subject to safeguards under this Agreement and the features of facilities relevant to safeguarding such material.

(b) (i) The Agency shall require only the minimum amount of information and data consistent with carrying out its responsibilities under this Agreement.

(ii) Information pertaining to facilities shall be the minimum necessary for safeguarding nuclear material subject to safeguards under this Agreement.

(c) If Croatia so requests, the Agency shall be prepared to examine on premises of Croatia design information which Croatia regards as being of particular sensitivity. Such information need not be physically transmitted to the Agency provided that it remains readily available for further examination by the Agency on premises of Croatia.

AGENCY INSPECTORS

Article 9

(a) (i) The Agency shall secure the consent of Croatia to the designation of Agency inspectors to Croatia.

(ii) If Croatia, either upon proposal of a designation or at any other time after a designation has been made, objects to the designation, the Agency shall propose to Croatia an alternative designation or designations.

(iii) If, as a result of the repeated refusal of Croatia to accept the designation of Agency inspectors, inspections to be conducted under this Agreement would be impeded, such refusal shall be considered by the Board, upon referral by the Director General of the Agency (hereinafter referred to as "the Director General"), with a view to its taking appropriate action.

(b) Croatia shall take the necessary steps to ensure that Agency inspectors can effectively discharge their functions under this Agreement.

(c) The visits and activities of Agency inspectors shall be so arranged as:

(i) to reduce to a minimum the possible inconvenience and disturbance to Croatia and to the peaceful nuclear activities inspected; and

(ii) to ensure protection of industrial secrets or any other confidential information coming to the inspectors' knowledge.

PRIVILEGES AND IMMUNITIES

Article 10

Croatia shall apply to the Agency (including its property, funds and assets) and to its inspectors and other officials, performing functions under this Agreement, the relevant

provisions of the Agreement on the Privileges and Immunities of the International Atomic Energy Agency.

TERMINATION OF SAFEGUARDS

Consumption or dilution of nuclear material

Article 11

Safeguards shall terminate on nuclear material upon determination by the Agency that the material has been consumed, or has been diluted in such a way that it is no longer usable for any nuclear activity relevant from the point of view of safeguards, or has become practically irrecoverable.

Transfer of nuclear material out of Croatia

Article 12

Croatia shall give the Agency advance notification of intended transfers of nuclear material subject to safeguards under this Agreement out of Croatia, in accordance with the provisions set out in Part II of this Agreement. The Agency shall terminate safeguards on nuclear material under this Agreement when the recipient State has assumed responsibility therefor, as provided for in Part II of this Agreement. The Agency shall maintain records indicating each transfer and, where applicable, the re-application of safeguards to the transferred nuclear material.

Provisions relating to nuclear material to be used in non-nuclear activities

Article 13

Where nuclear material subject to safeguards under this Agreement is to be used in non-nuclear activities, such as the production of alloys or ceramics, Croatia shall agree with the Agency, before the material is so used, on the circumstances under which the safeguards on such material may be terminated.

NON-APPLICATION OF SAFEGUARDS TO NUCLEAR MATERIAL TO BE USED IN NON-PEACEFUL ACTIVITIES

Article 14

If Croatia intends to exercise its discretion to use nuclear material which is required to be safeguarded under this Agreement in a nuclear activity which does not require the application of safeguards under this Agreement, the following procedures shall apply:

(a) Croatia shall inform the Agency of the activity, making it clear:

(i) that the use of the nuclear material in a non-proscribed military activity will not be in conflict with an undertaking Croatia may have given and in respect of which Agency safeguards apply, that the material will be used only in a peaceful nuclear activity; and

(ii) that during the period of non-application of safeguards the nuclear material will not be used for the production of nuclear weapons or other nuclear explosive devices;

(b) Croatia and the Agency shall make an arrangement so that, only while the nuclear material is in such an activity, the safeguards provided for in this Agreement will not be applied. The arrangement shall identify, to the extent possible, the period of circumstances during which safeguards will not be applied. In any event, the safeguards provided for in this Agreement shall apply again as soon as the nuclear material is reintroduced into a peaceful

nuclear activity. The Agency shall be kept informed of the total quantity and composition of such unsafeguarded material in Croatia and of any export of such material; and

(c) each arrangement shall be made in agreement with the Agency. Such agreement shall be given as promptly as possible and shall relate only to such matters as, inter alia temporal and procedural provisions and reporting arrangements, but shall not involve any approval or classified knowledge of the military activity or relate to the use of the nuclear material therein.

FINANCE

Article 15

Croatia and the Agency will bear the expenses incurred by them in implementing their respective responsibilities under this Agreement. However, if Croatia or persons under its jurisdiction incur extraordinary expenses as a result of a specific request by the Agency, the Agency shall reimburse such expenses provided that it has agreed in advance to do so. In any case the Agency shall bear the cost of any additional measuring or sampling which inspectors may request.

THIRD PARTY LIABILITY FOR NUCLEAR DAMAGE

Article 16

Croatia shall ensure that any protection against third party liability in respect of nuclear damage, including any insurance or other financial security, which may be available under its laws or regulations shall apply to the Agency and its officials for the purpose of the implementation of this Agreement, in the same way as that protection applies to nationals of Croatia.

INTERNATIONAL RESPONSIBILITY

Article 17

Any claim by Croatia against the Agency or by the Agency against Croatia in respect of any damage resulting from the implementation of safeguards under this Agreement, other than damage arising out of a nuclear incident, shall be settled in accordance with international law.

MEASURES IN RELATION TO VERIFICATION OF NON-DIVERSION

Article 18

If the Board, upon report of the Director General, decides that an action by Croatia is essential and urgent in order to ensure verification that nuclear material subject to safeguards under this Agreement is not diverted to nuclear weapons or other nuclear explosive devices, the Board may call upon Croatia to take the required action without delay, irrespective of whether procedures have been invoked pursuant to Article 22 of this Agreement for the settlement of a dispute.

Article 19

If the Board, upon examination of relevant information reported to it by the Director General, finds that the Agency is not able to verify that there has been no diversion of nuclear material required to be safeguarded under this Agreement to nuclear weapons or other nuclear explosive devices, it may make the reports provided for in paragraph C of Article XII of the Statute of the Agency (hereinafter referred to as "the Statute") and may also take, where applicable, the other measures provided for in that paragraph. In taking such action the Board shall take account of the degree of assurance provided by the safeguards measures

that have been applied and shall afford Croatia every reasonable opportunity to furnish the Board with any necessary reassurance.

INTERPRETATION AND APPLICATION OF THE AGREEMENT AND SETTLEMENT OF DISPUTES

Article 20

Croatia and the Agency shall, at the request of either, consult about any question arising out of the interpretation or application of this Agreement.

Article 21

Croatia shall have the right to request that any question arising out of the interpretation or application of this Agreement be considered by the Board. The Board shall invite Croatia to participate in the discussion of any such question by the Board.

Article 22

Any dispute arising out of the interpretation or application of this Agreement, except a dispute with regard to a finding by the Board under Article 19 or an action taken by the Board pursuant to such a finding, which is not settled by negotiation or another procedure agreed to by Croatia and the Agency shall, at the request of either, be submitted to an arbitral tribunal composed as follows: Croatia and the Agency shall each designate one arbitrator, and the two arbitrators so designated shall elect a third, who shall be the Chairman. If, within thirty days of the request for arbitration, either Croatia or the Agency has not designated an arbitrator, either Croatia or the Agency may request the President of the International Court of Justice to appoint an arbitrator. The same procedure shall apply if, within thirty days of the designation or appointment of the second arbitrator, the third arbitrator has not been elected. A majority of the members of the arbitral tribunal shall constitute a quorum, and all decisions shall require the concurrence of two arbitrators. The arbitral procedure shall be fixed by the tribunal. the decisions of the tribunal shall be binding on Croatia and the Agency.

AMENDMENT OF THE AGREEMENT

Article 23

(a) Croatia and the Agency shall, at the request of either, consult each other on amendment to this Agreement.

(b) All amendments shall require the agreement of Croatia and the Agency.

(c) Amendments to this Agreement shall enter into force in the same conditions as entry into force of the Agreement itself.

(d) The Director General shall promptly inform all Member States of the Agency of any amendment to this Agreement.

ENTRY INTO FORCE AND DURATION

Article 24

This Agreement shall enter into force on the date upon which the Agency receives from Croatia written notification that Croatia's statutory and constitutional requirements for entry into force have been met.

The Director General shall promptly inform all Member States of the Agency of the entry into force of this Agreement.

Article 25

This Agreement shall remain in force as long as Croatia is party to the Treaty.

PART II INTRODUCTION

Article 26

The purpose of this part of the Agreement is to specify the procedures to be applied in the implementation of the safeguards provisions of Part I.

OBJECTIVE OF SAFEGUARDS

Article 27

The objective of the safeguards procedures set forth in this part of the Agreement is the timely detection of diversion of significant quantities of nuclear material from peaceful nuclear activities to the manufacture of nuclear weapons or of other nuclear explosive devices or for purposes unknown, and deterrence of such diversion by the risk of early detection.

Article 28

For the purpose of achieving the objective set forth in Article 27, material accountancy shall be used as a safeguards measure of fundamental importance, with containment and surveillance as important complementary measures.

Article 29

The technical conclusion of the Agency's verification activities shall be a statement, in respect of each material balance area, of the amount of material unaccounted for over a specific period, and giving the limits of accuracy of the amounts stated.

NATIONAL SYSTEM OF ACCOUNTING FOR AND CONTROL OF NUCLEAR MATERIAL

Article 30

Pursuant to Article 7 the Agency, in carrying out its verification activities, shall make full use of Croatia's system of accounting for and control of all nuclear material subject to safeguards under this Agreement and shall avoid unnecessary duplication of Croatia's accounting and control activities.

Article 31

Croatia's system of accounting for and control of all nuclear material subject to safeguards under this Agreement shall be based on a structure of material balance areas, and shall make provision, as appropriate and specified in the Subsidiary Arrangements, for the establishment of such measures as:

- (a) a measurement system for the determination of the quantities of nuclear material received, produced, shipped, lost or otherwise removed from inventory, and the quantities on inventory;
- (b) the evaluation of precision and accuracy of measurements and the estimation of measurement uncertainty;
- (c) procedures for identifying, reviewing and evaluating differences in shipper/receiver measurements;
- (d) procedures for taking a physical inventory;

- (e) procedures for the evaluation of accumulations of unmeasured inventory and unmeasured losses;
- (f) a system of records and reports showing, for each material balance area, the inventory of nuclear material and the changes in that inventory including receipts into and transfers out of the material balance area;
- (g) provisions to ensure that the accounting procedures and arrangements are being operated correctly; and
- (h) procedures for the provision of reports to the Agency in accordance with Articles 58-68.

STARTING POINT OF SAFEGUARDS

Article 32

Safeguards under this Agreement shall not apply to material in mining or ore processing activities.

Article 33.

- (a) When any material containing uranium or thorium which has not reached the stage of the nuclear fuel cycle described in paragraph (c) is directly or indirectly exported to a non-nuclear-weapon State, Croatia shall inform the Agency of its quantity, composition and destination, unless the material is exported for specifically non-nuclear purposes;
- (b) When any material containing uranium or thorium which has not reached the stage of the nuclear fuel cycle described in paragraph (c) is imported, Croatia shall inform the Agency of its quantity and composition, unless the material is imported for specifically non-nuclear purposes; and
- (c) When any nuclear material of a composition and purity suitable for fuel fabrication or for isotopic enrichment leaves the plant or the process stage in which it has been produced, or when such nuclear material, or any other nuclear material produced at a later stage in the nuclear fuel cycle, is imported into Croatia, the nuclear material shall become subject to the other safeguards procedures specified in this Agreement.

TERMINATION OF SAFEGUARDS

Article 34

- (a) Safeguards shall terminate on nuclear material subject to safeguards under this Agreement, under the conditions set forth in Article 11. Where the conditions of that Article are not met, but Croatia considers that the recovery of safeguarded nuclear material from residues is not for the time being practicable or desirable, Croatia and the Agency shall consult on the appropriate safeguards measures to be applied.
- (b) Safeguards shall terminate on nuclear material subject to safeguards under this Agreement, under the conditions set forth in Article 13, provided that Croatia and the Agency agree that such nuclear material is practicably irrecoverable.

EXEMPTIONS FROM SAFEGUARDS

Article 35

At the request of Croatia, the Agency shall exempt nuclear material from safeguards, as follows:

- (a) special fissionable material, when it is used in gram quantities or less as a sensing component in instruments;
- (b) nuclear material, when it is used in non-nuclear activities in accordance with Article 13, if such nuclear material is recoverable; and
- (c) plutonium with an isotopic concentration of plutonium-238 exceeding 80%.

Article 36

At the request of Croatia the Agency shall exempt from safeguards nuclear material that would otherwise be subject to safeguards, provided that the total quantity of nuclear material which has been exempted in Croatia in accordance with this Article may not at any time exceed:

(a) one kilogram in total of special fissionable material, which may consist of one or more of the following:

(i) plutonium;

(ii) uranium with an enrichment of 0.2 (20%) and above, taken account of by multiplying its weight by its enrichment; and

(iii) uranium with an enrichment below 0.2 (20%) and above that of natural uranium, taken account of by multiplying its weight by five times the square of its enrichment;

(b) ten metric tons in total of natural uranium and depleted uranium with an enrichment above 0.005 (0.5%);

(c) twenty metric tons of depleted uranium with an enrichment of 0.005 (0.5%) or below; and

(d) twenty metric tons of thorium;

or such greater amounts as may be specified by the Board for uniform application.

Article 37

If exempted nuclear material is to be processed or stored together with nuclear material subject to safeguards under this Agreement, provision shall be made for the re-application of safeguards thereto.

SUBSIDIARY ARRANGEMENTS

Article 38

Croatia and the Agency shall make Subsidiary Arrangements which shall specify in detail, to the extent necessary to permit the Agency to fulfil its responsibilities under this Agreement in an effective and efficient manner, how the procedures laid down in this Agreement are to be applied. The Subsidiary Arrangements may be extended or changed by agreement between Croatia and the Agency without amendment of this Agreement.

Article 39

The Subsidiary Arrangements shall enter into force at the same time as, or as soon as possible after, the entry into force of this Agreement. Croatia and the Agency shall make every effort to achieve their entry into force within ninety days of the entry into force of this Agreement; an extension of that period shall require agreement between Croatia and the Agency. Croatia shall provide the Agency promptly with the information required for completing the Subsidiary Arrangements. Upon the entry into force of this Agreement, the

Agency shall have the right to apply the procedures laid down therein in respect of the nuclear material listed in the inventory provided for in Article 40, even if the Subsidiary Arrangements have not yet entered into force.

INVENTORY

Article 40

On the basis of the initial report referred to in Article 61, the Agency shall establish a unified inventory of all nuclear material in Croatia subject to safeguards under this Agreement, irrespective of its origin, and shall maintain this inventory on the basis of subsequent reports and of the results of its verification activities. Copies of the inventory shall be made available to Croatia at intervals to be agreed.

DESIGN INFORMATION

General provisions

Article 41

Pursuant to Article 8, design information in respect of existing facilities shall be provided to the Agency during the discussion of the Subsidiary Arrangements. The time limits for the provision of design information in respect of the new facilities shall be specified in the Subsidiary Arrangements and such information shall be provided as early as possible before nuclear material is introduced into a new facility.

Article 42

The design information to be provided to the Agency shall include, in respect of each facility, when applicable:

- (a) the identification of the facility, stating its general character, purpose, nominal capacity and geographic location, and the name and address to be used for routine business purposes;
- (b) a description of the general arrangement of the facility with reference, to the extent feasible, to the form, location and flow of nuclear material and to the general layout of important items of equipment which use, produce or process nuclear material;
- (c) a description of features of the facility relating to material accountancy, containment and surveillance; and
- (d) a description of the existing and proposed procedures at the facility for nuclear material accountancy and control, with special reference to material balance areas established by the operator, measurements of flow and procedures for physical inventory taking.

Article 43

Other information relevant to the application of safeguards shall also be provided to the Agency in respect of each facility, in particular on organizational responsibility for material accountancy and control. Croatia shall provide the Agency with supplementary information on the health and safety procedures which the Agency shall observe and with the inspectors shall comply at the facility.

Article 44

The Agency shall be provided with design information in respect of a modification relevant for safeguards purposes, for examination, and shall be informed of any change in the

information provided to it under Article 43, sufficiently in advance for the safeguards procedures to be adjusted when necessary.

Purposes of examination of design information

Article 45

The design information provided to the Agency shall be used for the following purposes:

- (a) to identify the features of facilities and nuclear material relevant to the application of safeguards to nuclear material in sufficient detail to facilitate verification;
- (b) to determine material balance areas to be used for Agency accounting purposes and to select those strategic point, which are key measurement points and which will be used to determine flow and inventory of nuclear material: in determining such material balance areas the Agency shall, inter alia. use the following criteria:
 - (i) the size of the material balance area shall be related to the accuracy with which the material balance can be established;
 - (ii) in determining the material balance area advantage shall be taken of any opportunity to use containment and surveillance to help ensure the completeness of flow measurements and thereby to simplify the application of safeguards and to concentrate measurement efforts at key measurement points;
 - (iii) a number of material balance areas in use at a facility or at distinct sites may be combined in one material balance area to be used for Agency accounting purposes when the Agency determines that this is consistent with its verification requirements; and
 - (iv) a special material balance area may be established at the request of Croatia around a process step involving commercially sensitive information;
- (c) to establish the nominal timing and procedures for taking of physical inventory of nuclear material for Agency accounting purposes;
- (d) to establish the records and reports requirements and records evaluation procedures;
- (e) to establish requirements and procedures for verification of the quantity and location of nuclear material; and
- (f) to select appropriate combinations of containment and surveillance methods and techniques and the strategic points at which they are to be applied.

The results of the examination of the design information shall be included in the Subsidiary Arrangements.

Article 46

Re-examination of design information

Design information shall be re-examined in the light of changes in operating conditions, of developments in safeguards technology or of experience in the application of verification procedures, with a view to modifying the action the Agency has taken pursuant to Article 45.

Article 47

Verification of design information

The Agency, in co-operation with Croatia, may send inspectors to facilities to verify the design information provided to the Agency pursuant to Articles 41-44, for the purposes stated in Article 45.

INFORMATION IN RESPECT OF NUCLEAR MATERIAL OUTSIDE FACILITIES

Article 48

The Agency shall be provided with the following information when nuclear material is to be customarily used outside facilities, as applicable:

- (a) a general description of the use of the nuclear material, its geographic location, and the user's name and address for routine business purposes; and
- (b) a general description of the existing and proposed procedures for nuclear material accountancy and control, including organizational responsibility for material accountancy and control.

The Agency shall be informed, on a timely basis, of any change in the information provided to it under this Article.

Article 49

The information provided to the Agency pursuant to Article 48 may be used, to the extent relevant, for the purposes set out in Article 45(b)-(f).

RECORDS SYSTEM

General provisions

Article 50

In establishing its system of materials control as referred to in Article 7, Croatia shall arrange that records are kept in respect of each material balance area. The records to be kept shall be described in the Subsidiary Arrangements.

Article 51

Croatia shall make arrangements to facilitate the examination of records by inspectors, particularly if the records are not kept in English, French, Russian or Spanish.

Article 52

Records shall be retained for at least five years.

Article 53

Records shall consist, as appropriate, of:

- (a) accounting records of all nuclear material subject to safeguards under this Agreement; and
- (b) operating records for facilities containing such nuclear material.

Article 54

The system of measurements on which the records used for the preparation of reports are based shall either conform to the latest international standards or be equivalent in quality to such standards.

Accounting records

Article 55

The accounting records shall set forth the following in respect of each material balance area:

- (a) all inventory changes, so as to permit a determination of the book inventory at any time;
- (b) all measurement results that are used for determination of the physical inventory; and
- (c) all adjustments and corrections that have been made in respect of inventory changes, book inventories and physical inventories.

Article 56

For all inventory changes and physical inventories the records shall show, in respect of each batch of nuclear material: material identification, batch data and source data. The records shall account for uranium, thorium and plutonium separately in each batch of nuclear material. For each inventory change, the date of the inventory change and, when appropriate, the originating material balance area and the receiving material balance area or the recipient, shall be indicated.

Operating records

Article 57

The operating records shall set forth, as appropriate, in respect of each material balance area:

- (a) those operating data which are used to establish changes in the quantities and composition of nuclear material;
- (b) the data obtained from the calibration of tanks and instruments and from sampling and analyses, the procedures to control the quality of measurements and the derived estimates of random and systematic error;
- (c) a description of the sequence of the actions taken in preparing for, and in taking, a physical inventory, in order to ensure that it is correct and complete; and
- (d) a description of the actions taken in order to ascertain the cause and magnitude of any accidental or unmeasured loss that might occur.

REPORTS SYSTEM

General provisions

Article 58

Croatia shall provide the Agency with reports as detailed in Articles 59-68 in respect of nuclear material subject to safeguards under this Agreement.

Article 59

Reports shall be made in English, French, Russian or Spanish, except as otherwise specified in the Subsidiary Arrangements.

Article 60

Reports shall be based on the records kept in accordance with Articles 50-57 and shall consist, as appropriate, of accounting reports and special reports.

Accounting reports

Article 61

The Agency shall be provided with an initial report on all nuclear material subject to safeguards under this Agreement. The initial report shall be dispatched by Croatia to the Agency within thirty days of the last day of the calendar month in which this Agreement enters into force, and shall reflect the situation as of the last day of that month.

Article 62

Croatia shall provide the Agency with the following accounting reports for each material balance area:

(a) inventory change reports showing all changes in the inventory of nuclear material. The reports shall be dispatched as soon as possible and in any event within thirty days after the end of the month in which the inventory changes occurred or were established; and

(b) material balance reports showing the material balance based on a physical inventory of nuclear material actually present in the material balance area. The reports shall be dispatched as soon as possible and in any event within thirty days after the physical inventory has been taken.

The reports shall be based on data available as of the date of reporting and may be corrected at a later date, as required.

Article 63

Inventory change reports shall specify identification and batch data for each batch of nuclear material, the date of the inventory change and, as appropriate, the originating material balance area and the receiving material balance area or the recipient¹. These reports shall be accompanied by concise notes:

(a) explaining the inventory changes, on the basis of the operating data contained in the operating records provided for under Article 57(a); and

(b) describing, as specified in the Subsidiary Arrangements, the anticipated operational programme, particularly the taking of a physical inventory.

Article 64

Croatia shall report each inventory change, adjustment and correction, either periodically in a consolidated list or individually. Inventory changes shall be reported in terms of batches. As specified in the Subsidiary Arrangements, small changes in inventory of nuclear material, such as transfers of analytical samples, may be combined in one batch and reported as one inventory change.

Article 65

The Agency shall provide Croatia with semi-annual statements of book inventory of nuclear material subject to safeguards under this Agreement, for each material balance area, as based on the inventory change reports for the period covered by each such statement.

Article 66

Material balance reports shall include the following entries, unless otherwise agreed by Croatia and the Agency:

- (a) beginning physical inventory;
- (b) inventory changes (first increases, then decreases);
- (c) ending book inventory;
- (d) shipper/receiver differences;
- (e) adjusted ending book inventory;
- (f) ending physical inventory; and
- (g) material unaccounted for.

A statement of the physical inventory, listing all batches separately and specifying material identification and batch data for each batch, shall be attached to each material balance report.

Special reports

Article 67

Croatia shall make special reports without delay:

- (a) if any unusual incident or circumstances lead Croatia to believe that there is or may have been loss of nuclear material that exceeds the limits specified for this purpose in the Subsidiary Arrangements; or
- (b) if the containment has unexpectedly changed from that specified in the Subsidiary Arrangements to the extent that unauthorized removal of nuclear material has become possible.

Amplification and clarification of reports

Article 68

If the Agency so requests, Croatia shall provide it with amplifications or clarifications of any report, in so far as relevant for the purpose of safeguards.

INSPECTIONS

General provisions

Article 69

The Agency shall have the right to make inspections as provided for in Articles 70-81.

Purposes of inspections

Article 70

The Agency may make ad hoc inspections in order to:

- (a) verify the information contained in the initial report on the nuclear material subject to safeguards under this Agreement;

(b) identify and verify changes in the situation which have occurred since the date of the initial report; and

(c) identify, and if possible verify the quantity and composition of, nuclear material in accordance with Articles 92 and 95, before its transfer out of or upon its transfer into Croatia.

Article 71

The Agency may make routine inspections in order to:

(a) verify that reports are consistent with records;

(b) verify the location, identity, quantity and composition of all nuclear material subject to safeguards under this Agreement; and

(c) verify information on the possible causes of material unaccounted for, shipper/receiver differences and uncertainties in the book inventory.

Article 72

Subject to the procedures laid down in Article 76, the Agency may make special inspections:

(a) in order to verify the information contained in special reports; or

(b) if the Agency considers that information made available by Croatia, including explanations from Croatia and information obtained from routine inspections, is not adequate for the Agency to fulfil its responsibilities under this Agreement.

An inspection shall be deemed to be special when it is either additional to the routine inspection effort provided for in Articles 77-81 or involves access to information or locations in addition to the access specified in Article 75 for ad hoc and routine inspections, or both.

Scope of inspections

Article 73

For the purposes specified in Articles 70-72, the Agency may:

(a) examine the records kept pursuant to Articles 50-57;

(b) make independent , measurements of all nuclear material subject to safeguards under this Agreement;

(c) verify the functioning and calibration of instruments and other measuring and control equipment;

(d) apply and make use of surveillance and containment measures; and

(e) use other objective methods which have been demonstrated to be technically feasible.

Article 74

Within the scope of Article 73, the Agency shall be enabled:

(a) to observe that samples at key measurement points for material balance accountancy are taken in accordance with procedures which produce representative samples, to observe the treatment and analysis of the samples and to obtain duplicates of such samples;

(b) to observe that the measurements of nuclear material at key measurement points for material balance accountancy are representative, and to observe the calibration of the instruments and equipment involved;

(c) to make arrangements with Croatia that, if necessary:

(i) additional measurements are made and additional samples taken for the Agency's use;

(ii) the Agency's standard analytical samples are analyzed;

(iii) appropriate absolute standards are used in calibrating instruments and other equipment; and

(iv) other calibrations are carried out;

(d) to arrange to use its own equipment for independent measurement and surveillance, and if so agreed and specified in the Subsidiary Arrangements to arrange to install such equipment;

(e) to apply its seals and other identifying and tamper-indicating devices to containments, if so agreed and specified in the Subsidiary Arrangements; and

(f) to make arrangements with Croatia for the shipping of samples taken for the Agency's use.

Access for inspections

Article 75

(a) For the purposes specified in Article 70(a) and (b) and until such time as the strategic points have been specified in the Subsidiary Arrangements, the Agency inspectors shall have access to any location where the initial report or any inspections carried out in connection with it indicate that nuclear material is present;

(b) For the purposes specified in Article 70(c) the inspectors shall have access to any location of which the Agency has been notified in accordance with Articles 91(d)(iii) or 94(d)(iii);

(c) For the purposes specified in Article 71 the inspectors shall have access only to the strategic points specified in the Subsidiary Arrangements and to the records maintained pursuant to Articles 50-57; and

(d) In the event of Croatia concluding that any unusual circumstances require extended limitations on access by the Agency, Croatia and the Agency to discharge its safeguards responsibilities in the light of these limitations. The Director General shall report each such arrangement to the Board.

Article 76

In circumstances which may lead to special inspections for the purposes specified in Article 72 Croatia and the Agency shall consult forthwith. As a result of such consultations the Agency may:

(a) make inspections in addition to the routine inspection effort provide for in Articles 77-81; and

(b) obtain access, in agreement with Croatia, to information or locations in addition to those specified in Article 75. Any disagreement concerning the need for additional access shall be

resolved in accordance with Articles 21 and 22; in case action by Croatia is essential and urgent, Article 18 shall apply.

Frequency and intensity of routine inspections

Article 77

The Agency shall keep the number, intensity and duration of routine inspections, applying optimum timing, to the minimum consistent with the effective implementation of the safeguards procedures set forth in this Agreement, and shall make the optimum and most economical use of inspection resources available to it.

Article 78

The Agency may carry out one routine inspection per year in respect of facilities and material balance areas outside facilities with a content or annual throughput, whichever is greater, of nuclear material not exceeding five effective kilograms.

Article 79

The number, intensity, duration, timing and mode of routine inspections in respect of facilities with a content or annual throughput of nuclear material exceeding five effective kilograms shall be determined on the basis that in the maximum or limiting case the inspection regime shall be no more intensive than is necessary and sufficient to maintain continuity of knowledge of the flow and inventory of nuclear material, and the maximum routine inspection effort in respect of such facilities shall be determined as follows:

(a) for reactors and sealed storage installations the maximum total of routine inspection per year shall be determined by allowing one sixth of a man-year of inspection for each such facility;

(b) for facilities, other than reactors or sealed storage installations, involving plutonium or uranium enriched to more than 5%, the maximum total of routine inspection per year shall be determined by allowing for each such facility $30 \times E$ man-days of inspection per year, where E is the inventory of annual throughput of nuclear material, whichever is greater, expressed in effective kilograms. The maximum established for any facility shall not, however, be less than 1.5 man-years of inspection; and

(c) for facilities not covered by paragraphs (a) or (b), the maximum total of routine inspection per year shall be determined by allowing for each such facility one third of a man-year of inspection plus $0.4 \times E$ man-days of inspection per year, where E is the inventory or annual throughput of nuclear material, whichever is greater, expressed in effective kilograms.

Croatia and the Agency may agree to amend the figures for the maximum inspection effort specified in this Article, upon determination by the Board that such amendment is reasonable.

Article 80

Subject to Articles 77-79 the criteria to be used for determining the actual number, intensity, duration, timing and mode of routine inspections in respect of any facility shall include:

(a) the form of the nuclear material, in particular, whether the nuclear material is in bulk form or contained in a number of separate items; its chemical composition and, in the case of uranium, whether it is of low or high enrichment; and its accessibility;

(b) the effectiveness of Croatia's accounting and control system, including the extent to which the operators of facilities are functionally independent of Croatia's accounting and control

system: the extent to which the measures specified in Article 31 have been implemented by Croatia; the promptness of reports provided to the Agency; their consistency with the Agency's independent verification; and the amount and accuracy of the material unaccounted for, as verified by the Agency;

(c) characteristics of Croatia's nuclear fuel cycle, in particular, the number and types of facilities containing nuclear material subject to safeguards, the characteristics of such facilities relevant to safeguards, notably the degree of containment; the extent to which the design of such facilities facilitates verification of the flow and inventory of nuclear material; and the extent to which information from different material balance areas can be correlated;

(d) international interdependence, in particular, the extent to which nuclear material is received from or sent to other States for use or processing; any verification activities by the Agency in connection therewith; and the extent to which Croatia's nuclear activities are interrelated with those of other States; and

(e) technical developments in the field of safeguard, including the use of statistical techniques and random sampling in evaluating the flow of nuclear material.

Article 81

Croatia and the Agency shall consult if Croatia considers that the inspection effort is being deployed with undue concentration on particular facilities.

Notice of inspections

Article 82

The Agency shall give advance notice to Croatia before arrival of inspectors at facilities or material balance areas outside facilities, as follows:

(a) for ad hoc inspections pursuant to Article 70(c), at least 24 hours; for those pursuant to Article 70(a) and (b) as well as the activities provided for in Article 47, at least one week;

(b) for special inspections pursuant to Article 72, as promptly as possible after Croatia and the Agency have consulted as provided for in Article 76, it being understood that notification of arrival normally will constitute part of the consultations; and

(c) for routine inspections pursuant to Article 71, at least 24 hours in respect of the facilities referred to in Article 79(b) and sealed storage installations containing plutonium or uranium enriched to more than 5 %, and one week in all other cases.

Such notice of inspections shall include the names of the inspectors and shall indicate the facilities and the material balance areas outside facilities to be visited and the periods during which they will be visited. If the inspectors are to arrive from outside Croatia the Agency shall also give advance notice of the place and time of their arrival in Croatia.

Article 83

Notwithstanding the provisions of Article 82, the Agency may, as a supplementary measure, carry out without advance notification a portion of the routine inspections pursuant to Article 79 in accordance with the principle of random sampling. In performing any unannounced inspections, the Agency shall fully take into account any operational programme provided by Croatia pursuant to Article 63(b). Moreover, whenever practicable, and on the basis of the operational programme, it shall advise Croatia periodically of its general programme of announced and unannounced inspections, specifying the general periods when inspections are foreseen. In carrying out any unannounced inspections, the Agency shall make every effort to minimize any practical difficulties for Croatia and for facility operators, bearing in

mind the relevant provisions of Articles 43 and 88. Similarly Croatia shall make every effort to facilitate the task of the inspectors.

Designation of inspectors

Article 84

The following procedures shall apply to the designation of inspectors:

(a) the Director General shall inform Croatia in writing of the name, qualifications, nationality, grade and such other particulars as may be relevant, of each Agency official he proposes for designation as an inspector for Croatia;

(b) Croatia shall inform the Director General within thirty days of the receipt of such a proposal whether it accepts the proposal;

(c) the Director General may designate each official who has been accepted by Croatia as one of the inspectors for Croatia, and shall inform Croatia of such designations; and

(d) the Director General, acting in response to a request by Croatia or on his own initiative, shall immediately inform Croatia of the withdrawal of the designation of any official as an inspector for Croatia.

However, in respect of inspectors needed for the activities provided for in Article 47 and to carry out ad hoc inspections pursuant to Article 70(a) and (b) the designation procedures shall be completed if possible within thirty days after the entry into force of this Agreement. If such designation appears impossible within this time limit, inspectors for such purposes shall be designated on a temporary basis.

Article 85

Croatia shall grant or renew as quickly as possible appropriate visas, where required, for each inspector designated for Croatia.

Conduct and visits of inspectors

Article 86

Inspectors, in exercising their functions under Articles 47 and 70-74, shall carry out their activities in a manner designed to avoid hampering or delaying the construction, commissioning or operation of facilities, or affecting their safety. In particular inspectors shall not operate any facility themselves or direct the staff of a facility to carry out any operation. If inspectors consider that in pursuance of Articles 73 and 74, particular operations in a facility should be carried out by the operator, they shall make a request therefor.

Article 87

When inspectors require services available in Croatia, including the use of equipment, in connection with the performance of inspections, Croatia shall facilitate the procurement of such services and the use of such equipment by inspectors.

Article 88.

Croatia shall have the right to have inspectors accompanied during their inspections by representatives of Croatia, provided that inspectors shall not thereby be delayed or otherwise impeded in the exercise of their functions.

STATEMENTS ON THE AGENCY'S VERIFICATION ACTIVITIES

Article 89

The Agency shall inform Croatia of:

- (a) the results of inspections, at intervals to be specified in the Subsidiary Arrangements; and
- (b) the conclusions it has drawn from its verification activities in Croatia, in particular by means of statements in respect of each material balance area, which shall be made as soon as possible after a physical inventory has been taken and verified by the Agency and a material balance has been struck.

INTERNATIONAL TRANSFERS

General provisions

Article 90

Nuclear material subject or required to be subject to safeguards under this Agreement which is transferred internationally shall, for purposes of this Agreement, be regarded as being the responsibility of Croatia:

- (a) in the case of import into Croatia, from the time that such responsibility ceases to lie with the exporting State, and no later than the time at which the material reaches its destination; and
- (b) in the case of export out of Croatia, up to the time at which the recipient State assumes such responsibility, and no later than the time at which the nuclear material reaches its destination.

The point at which the transfer of responsibility will take place shall be determined in accordance with suitable arrangements to be made by the States concerned. Neither Croatia nor any other State shall be deemed to have such responsibility for nuclear material merely by reason of the fact that the nuclear material is in transit on or over its territory, or that it is being transported on a ship under its flag or in its aircraft.

Transfers out of Croatia

Article 91

- (a) Croatia shall notify the Agency of any intended transfer out of Croatia of nuclear material subject to safeguards under this Agreement if the shipment exceeds one effective kilogram, or if, within a period of three months, several separate shipments are to be made to the same State, each of less than one effective kilogram but the total of which exceeds one effective kilogram.
- (b) Such notification shall be given to the Agency after the conclusion of the contractual arrangements leading to the transfer and normally at least two weeks before the nuclear material is to be prepared for shipping.
- (c) Croatia and the Agency may agree on different procedures for advance notification.
- (d) The notification shall specify:
 - (i) the identification and, if possible, the expected quantity and composition of the nuclear material to be transferred, and the material balance area from which it will come;
 - (ii) the State for which the nuclear material is destined;
 - (iii) the dates on and locations at which the nuclear material is to be prepared for shipping;

(iv) the approximate dates of dispatch and arrival of the nuclear material; and

(v) at what point of the transfer the recipient State will assume responsibility for the nuclear material for the purpose of this Agreement, and the probable date on which that point will be reached.

Article 92

The notification referred to in Article 91 shall be such as to enable the Agency to make, if necessary, an ad hoc inspection to identify, and if possible verify the quantity and composition of, the nuclear material before it is transferred out of Croatia and, if the Agency so wishes or Croatia so requests, to affix seals to the nuclear material when it has been prepared for shipping. However, the transfer of the nuclear material shall not be delayed in any way by any action taken or contemplated by the Agency pursuant to such a notification.

Article 93

If the nuclear material will not be subject to Agency safeguards in the recipient State, Croatia shall make arrangements for the Agency to receive, within three months of the time when the recipient State accepts responsibility for the nuclear material from Croatia, confirmation by the recipient State of the transfer.

Transfers into Croatia

Article 94

(a) Croatia shall notify the Agency of any expected transfer into Croatia of nuclear material required to be subject to safeguards under this Agreement if the shipment exceeds one effective kilogram, or if, within a period of three months, several separate shipments are to be received from the same State, each of less than one effective kilogram but the total of which exceeds one effective kilogram.

(b) The Agency shall be notified as much in advance as possible of the expected arrival of the nuclear material, and in any case not later than the date on which Croatia assumes responsibility for the nuclear material.

(c) Croatia and the Agency may agree on different procedures for advance notification.

(d) The notification shall specify:

(i) the identification and, if possible, the expected quantity and composition of the nuclear material;

(ii) at what point of the transfer Croatia will assume responsibility for the nuclear material for the purpose of this Agreement, and the probable date on which that point will be reached; and

(iii) the expected date of arrival, the location where, and the date on which, the nuclear material is intended to be unpacked.

Article 95

The notification referred to in Article 94 shall be such as to enable the Agency to make, if necessary, an ad hoc inspection to identify, and if possible verify the quantity and composition of, the nuclear material at the time the consignment is unpacked. However, unpacking shall not be delayed by any action taken or contemplated by the Agency pursuant to such a notification.

Special reports

Article 96

Croatia shall make a special report as envisaged in Article 67 if any unusual incident or circumstances lead Croatia to believe that there is or may have been loss of nuclear material, including the occurrence of significant delay, during an international transfer.

DEFINITIONS

Article 97

For the purposes of this Agreement:

- A.** adjustment means an entry into an accounting record or a report showing a shipper/receiver difference or material unaccounted for.
- B.** annual throughput means, for the purposes of Articles 78 and 79, the amount of nuclear material transferred annually out of a facility working at nominal capacity.
- C.** batch means a portion of nuclear material handled as a unit for accounting purposes at a key measurement point and for which the composition and quantity are defined by a single set of specifications or measurements. The nuclear material may be in bulk form or contained in a number of separate items.
- D.** batch data means the total weight of each element of nuclear material and, in the case of plutonium and uranium, the isotopic composition when appropriate. The units of account shall be as follows:
 - (a) grams of contained plutonium;
 - (b) grams of total uranium and grams of contained uranium-235 plus uranium-233 for uranium enriched in these isotopes; and
 - (c) kilograms of contained thorium, natural uranium or depleted uranium.

For reporting purposes the weights of individual items in the batch shall be added together before rounding to the nearest unit.

- E.** book inventory of a material balance area means the algebraic sum of the most recent physical inventory of that material balance area and of all inventory changes that have occurred since that physical inventory was taken.
- F.** correction means an entry into an accounting record or a report to rectify an identified mistake or to reflect an improved measurement of a quantity previously entered into the record or report. Each correction must identify the entry to which it pertains.
- G.** effective kilogram means a special unit used in safeguarding nuclear material. The quantity in effective kilograms is obtained by taking:
 - (a) for plutonium, its weight in kilograms;
 - (b) for uranium with an enrichment of 0.01 (1%) and above, its weight in kilograms multiplied by the square of its enrichment;
 - (c) for uranium with an enrichment below 0.01 (1%) and above 0.005 (0.5%), its weight in kilograms multiplied by 0.0001; and

(d) for depleted uranium with an enrichment of 0.005 (0.5%) or below, and for thorium, its weight in kilograms multiplied by 0.00005.

H. enrichment means the ratio of the combined weight of the isotopes uranium-233 and uranium-235 to that of the total uranium in question.

I. facility means:

(a) a reactor, a critical facility, a conversion plant, a fabrication plant, a reprocessing plant, an isotope separation plant or a separate storage installation: or

(b) any location where nuclear material in amounts greater than one effective kilogram is customarily used.

J. inventory change means an increase or decrease, in terms of batches, of nuclear material in material balance area; such a change shall involve one of the following:

(a) increases:

(i) import;

(ii) domestic receipt: receipts from other material balance areas, receipts from a non-safeguarded (non-peaceful) activity or receipts at the starting point of safeguards;

(iii) nuclear production: production of special fissionable material in a reactor; and

(iv) de-exemption: re-application of safeguards on nuclear material previously exempted therefrom on account of its use or quantity.

(b) decreases:

(i) export

(ii) domestic shipment: shipments to other material balance areas or shipments for a non-safeguarded (non-peaceful) activity;

(iii) nuclear loss: loss of nuclear material due to its transformation into other element(s) or isotope(s) as a result of nuclear reactions;

(iv) measured discard: nuclear material which has been measured, or estimated on the basis of measurements, and disposed of in such a way that it is not suitable for further nuclear use;

(v) retained waste: nuclear material generated from processing or from an operational accident, which is deemed to be unrecoverable for the time being but which is stored;

(vi) exemption: exemption of nuclear material from safeguards on account of its use or quantity; and

(vii) other loss: for example, accidental loss (that is, irretrievable and inadvertent loss of nuclear material as the result of an operational accident) or theft.

K. key measurement point means a location where nuclear material appears in such a form that it may be measured to determine material flow or inventory. Key measurement points thus include, but are not limited to, the inputs and outputs (including measured discards) and storages in material balance areas.

L. man-year of inspection means, for the purposes of Article 79, 300 man-days of inspection, a man-day being a day during which a single inspector has access to a facility at any time for a total of not more than eight hours.

M. material balance area means an area in or outside of a facility such that:

(a) the quantity of nuclear material in each transfer into or out of each material balance area can be determined; and

(b) the physical inventory of nuclear material in each material balance area can be determined when necessary, in accordance with specified procedures, in order that the material balance for Agency safeguards purposes can be established.

N. material unaccounted for means the difference between book inventory and physical inventory.

O. nuclear material means any source or any special fissionable material as defined in Article XX of the Statute. The term source material shall not be interpreted as applying to ore or ore residue. Any determination by the Board under Article XX of the Statute after the entry into force of this Agreement which adds to the materials considered to be source material or special fissionable material shall have effect under this Agreement only upon acceptance by Croatia.

P. physical inventory means the sum of all the measured or derived estimates of batch quantities of nuclear material on hand at a given time within a material balance area, obtained in accordance with specified procedures.

Q. shipper/receiver difference means the difference between the quantity of nuclear material in a batch as stated by the shipping material balance area and as measured at the receiving material balance area.

R. source data means those data, recorded during measurement or calibration or used to derive empirical relationships, which identify nuclear material and provide batch data. Source data may include, for example, weight of compounds, conversion factors to determine weight of element, specific gravity, element concentration, isotopic ratios, relationship between volume and manometer readings and relationship between plutonium produced and power generated.

S. strategic point means a location selected during examination of design information where, under normal conditions and when combined with the information from all strategic points taken together, the information necessary and sufficient for the implementation of safeguards measures is obtained and verified; a strategic point may include any location where key measurements related to material balance accountancy are made and where containment and surveillance measures are executed.

DONE at Vienna, on the 9th day of June 1994, in duplicate, in the English language.

PROTOCOL

The Republic of Croatia (hereinafter referred to as "Croatia") and the International Atomic Energy Agency (hereinafter referred to as "the Agency") have agreed as follows:

I. (1) Until such time as Croatia has, in peaceful nuclear activities within its territory or under its jurisdiction or control anywhere,

(a) nuclear material in quantities exceeding the limits stated, for the type of material in question, in Article 36 of the Agreement between Croatia and the Agency for the Application of Safeguards in Connection with the Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons (hereinafter referred to as "the Agreement"), or

(b) nuclear material in a facility as defined in the Definitions, the implementation of the provisions of Part II of the Agreement shall be held in abeyance, with the exception of Articles, 32, 33, 38, 41 and 90.

(2) The information to be reported pursuant to paragraphs (a) and (b) of Article 33 of the Agreement may be consolidated and submitted in an annual report; similarly, an annual report shall be submitted, if applicable, with respect to the import and export of nuclear material described in paragraph (c) of Article 33.

(3) In order to enable the timely conclusion of the Subsidiary Arrangements provided for in Article 38 of the Agreement, Croatia shall notify the Agency sufficiently in advance of its having nuclear material in peaceful nuclear activities within its territory or under its jurisdiction or control anywhere in quantities that exceed the limits or six months before nuclear material is to be introduced into a facility, as referred to in section I hereof, whichever occurs first.

II. This Protocol shall be signed by the representatives of Croatia and the Agency and shall enter into force on the same date as the Agreement.

DONE at Vienna, on the 9th day of June 1994, in duplicate, in the English language.

SPORAZUM IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I MEĐUNARODNE AGENCIJE ZA ATOMSKU ENERGIJU O PRIMJENI GARANCIJA U VEZI S UGOVOROM O NEŠIRENJU NUKLEARNOG ORUŽJA

BUDUĆI DA je Republika Hrvatska (u daljnjem tekstu: Hrvatska) stranka Ugovora o neširenju nuklearnog oružja (u daljnjem tekstu: Ugovor) otvorenog za potpisivanje u Londonu, Moskvi i Washingtonu 1. srpnja 1968., a koji je stupio na snagu 5. ožujka 1970.;

BUDUĆI Da stavak 1. članka III. Ugovora glasi ovako: "Svaka ugovornica koje ne posjeduje nuklearno oružje obvezuje se da će prihvatiti garancije, kao što je izloženo u sporazumu o kojemu će se voditi pregovori i koji se treba sklopiti s Međunarodnom agencijom za atomsku energiju u skladu sa Statutom Međunarodne agencije za atomsku energiju i njezinim sustavom kontrole, isključivo radi provjere izvršavanja njezinih obveza preuzetih ovim Ugovorom, kako bi se spriječila upotreba nuklearne energije za nuklearna oružja i druge uređaje za nuklearne eksplozije umjesto u miroljubive svrhe. Postupak za garancije koji se zahtijeva ovim člankom primjenjivat će se u odnosu na izvorni ili specijalni fisibilni materijal kad se on proizvodi, prerađuje ili upotrebljava u svakom osnovnom nuklearnom uređaju ili izvan bilo kojeg takvog uređaja. Garancije koje se zahtijevaju ovim člankom primjenjivat će se na sve izvorne ili specijalne fisibilne materijale u svim miroljubivim nuklearnim djelatnostima koje se obavljaju na području takve države, koji su pod njezinom jurisdikcijom, ili se obavljaju pod njezinom kontrolom na drugom mjestu."

BUDUĆI DA je Međunarodna agencija za atomsku energiju (u daljnjem tekstu: Agencija) ovlaštena prema Članku III. svojega Statuta sklapati takve sporazume;

STOGA su se Hrvatska i Agencija sporazumjele u ovome:

DIO I. OSNOVNE OBVEZE

Članak 1.

Hrvatska se obvezuje, prema stavku 1. članka III. Ugovora, prihvatiti garancije, u skladu s uvjetima ovog Sporazuma, za sve izvorne ili specijalne fisibilne materijale u svim mirnodopskim nuklearnim djelatnostima na njezinom području, pod njezinom jurisdikcijom, ili izvedenim pod njezinim nadzorom na bilo kojem drugom mjestu, a isključivo radi provjere da se takav materijal ne zloupotrebljava za nuklearna oružja ili druge nuklearne eksplozivne uređaje.

PRIMJENA GARANCIJA

Članak 2.

Agencija će imati pravo i obvezu da osigura primjenu garancija, u skladu s uvjetima Sporazuma, na sve izvorne ili specijalne fisibilne materijale u svim mirnodopskim nuklearnim djelatnostima na području Hrvatske, pod njezinom jurisdikcijom, ili izvedenim pod njezinim nadzorom na bilo kojem drugom mjestu, a isključivo radi provjere da se takav materijal ne zloupotrebljava za nuklearna oružja ili druge eksplozivne uređaje.

SURADNJA IZMEĐU HRVATSKE I AGENCIJE

Članak 3.

Hrvatska i Agencija surađivat će kako bi se olakšala provedba garancija predviđenih ovim Sporazumom.

PROVEDBA GARANCIJA

Članak 4.

Garancije predviđene ovim Sporazumom primjenjivat će se na takav način:

- a) da se izbjegne ometanje ekonomskog i tehnološkog razvoja Hrvatske ili Međunarodne suradnje na području mirnodopskih nuklearnih djelatnosti, uključujući Međunarodnu razmjenu nuklearnog materijala;
- b) da se izbjegne neumjesno miješanje u mirnodopske nuklearne djelatnosti Hrvatske, a osobito u rad postrojenja; i
- c) da bude u skladu s praksom dobrog upravljanja potrebnog za ekonomičnu i sigurnu provedbu nuklearnih djelatnosti.

Članak 5.

- a) Agencija će poduzeti sve mjere opreza kako bi se zaštitile komercijalne i industrijske tajne i druge povjerljive informacije koje ona saznaje provedbom ovog Sporazuma.
- b) (i) Agencija neće objaviti ni dostaviti bilo kojoj državi, organizaciji ili osobi bilo koju informaciju do koje je došla provodeći ovaj Sporazum, osim što se specifične informacije koje se odnose na njegovu provedbu mogu dati Vijeću guvernera Agencije (u daljnjem tekstu: Vijeće) i onim članovima osoblja Agencije kojima je takvo saznanje potrebno zbog njihovih službenih dužnosti u vezi s garancijama, no i to samo u potrebnoj mjeri da Agencija ispuni svoje obveze u provedbi ovog Sporazuma.
- (ii) Sažete informacije o nuklearnom materijalu koji potpadaju pod garancije Agencije prema ovom Sporazumu mogu se objaviti na temelju odluke Vijeća, ako se neposredno zainteresirane države s time slože.

Članak 6.

(a) Agencija će, primjenjujući garancije prema ovom Sporazumu, u potpunosti voditi računa o tehnološkom razvoju na području garancija, i uložiti maksimum napora da osigura optimalnu efikasnost u odnosu prema troškovima, a i primjenu principa da se uspješna kontrola toka nuklearnog materijala, koji potpada pod garancije prema ovom Sporazumu, obavlja upotrebom instrumenata i drugih tehnika u stanovitim strategijskim točkama u onoj mjeri u kojoj to sadašnja ili buduća tehnologija dopušta.

(b) Da bi se osigurala optimalna djelotvornost u odnosu prema troškovima, trebaju biti upotrijebljena, na primjer, ova sredstva:

(i) držanje materijala u zatvorenom prostoru kao način da se definira zona materijalne bilance u svrhe obračuna;

(ii) statičke tehnike i metode uzimanja slučajnih uzoraka radi ocjene toka nuklearnog materijala;

(iii) usmjeravanje verifikacijskih postupaka na one faze ciklusa nuklearnog goriva koje obuhvaćaju proizvodnju, preradbu, upotrebu ili skladištenje onoga nuklearnog materijala od kojega bi se neposredno mogla napraviti nuklearna oružja ili drugi nuklearni eksplozivni uređaji, a svođenje na minimum verifikacijskih postupaka u odnosu prema ostalom nuklearnom materijalu, uz uvjet da to ne ometa Agenciju u primjeni garancija prema ovom Sporazumu.

NACIONALNI SUSTAV KONTROLE MATERIJALA

Članak 7.

(a) Hrvatska će oformiti i održavati sustav obračuna i kontrole ukupnog nuklearnog materijala koji potpada pod garancije prema ovom Sporazumu.

(b) Agencija će primijeniti garancije na način koji osigurava da se verificiraju nalazi hrvatskog sustava utvrđujući da nije došlo do zloupotrebe nuklearnog materijala s mirnodopske upotrebe na upotrebu za nuklearna oružja ili druge nuklearne eksplozivne uređaje.

Verifikacija Agencije obuhvatit će, *inter alia*, neovisna mjerenja i nadgledanja što ih Agencija provodi u skladu s postupcima specificiranim u Dijelu II. ovog Sporazuma. Agencija će, provodeći verifikaciju, voditi dužnog računa o tehničkoj djelotvornosti hrvatskog sustava.

OPSKRBA AGENCIJE INFORMACIJAMA

Članak 8.

(a) Da bi se osigurala uspješna provedba garancija prema ovom Sporazumu, Hrvatska će, u skladu s odredbama izloženima u Dijelu II. ovog Sporazuma, opskrbiti Agenciju informacijama o nuklearnom materijalu koji potpada pod garancije prema ovom Sporazumu i karakteristikama postrojenja u vezi s materijalom koji je pod garancijama.

(b) (i) Agencija će tražiti samo minimum informacija i podataka u skladu s izvršavanjem svojih obveza prema ovom Sporazumu.

(ii) Informacije koje se odnose na postrojenja bit će one koje su minimalno potrebne za kontrolu nuklearnog materijala koji potpada pod garancije prema ovom Sporazumu.

(c) Ako bi Hrvatska tako zahtijevala, Agencija će biti spremna ispitati na tlu Hrvatske projektne informacije što ih Hrvatska smatra iznimno osjetljivima. Takve se informacije ne trebaju i fizički dostaviti Agenciji, pod uvjetom da one ostanu lako dostupne Agenciji za njezina daljnja ispitivanja na tlu Hrvatske.

INSPEKTORI AGENCIJE

Članak 9.

(a) (i) Agencija će osigurati pristanak Hrvatske za imenovanja inspektora Agencije za Hrvatsku.

(ii) Ako Hrvatska, ili nakon prijedloga za neko imenovanje ili u bilo koje vrijeme pošto je neko imenovanje bilo učinjeno, stavi svoj prigovor na imenovanje, Agencija će predložiti Hrvatskoj alternativno imenovanje ili imenovanja.

(iii) Ako bi, kao rezultat ponovljenog odbijanja Hrvatske da prihvati imenovanje inspektora Agencije, došlo do ometanja inspekcija koje treba provesti prema Sporazumu, takvo odbijanje bi razmatralo Vijeće na traženje Generalnog direktora Agencije (u daljnjem tekstu: Generalni direktor), a radi poduzimanja odgovarajuće akcije s njegove strane.

(b) Hrvatska će poduzeti potrebne korake da inspektorima Agencije osigura uspješno izvršavanje njihovih dužnosti prema ovom Sporazumu.

(c) Posjeti i djelovanja inspektora Agencije bit će tako organizirani.

(i) da svedu na minimum moguće neugodnosti i smetnje u odnosu prema Hrvatskoj i prema mirnodopskim nuklearnim djelatnostima nad kojima se obavlja inspekcija; i

(ii) da bude zajamčena zaštita industrijskih tajni ili bilo kojih drugih povjerljivih informacija koje bi inspektori saznali.

PRIVILEGIJI I IMUNITETI

Članak 10.

Hrvatska će primijeniti na Agenciju (uključujući njezinu imovinu, fondove i aktivu) i na njezine inspektore i ostale službenike koji obavljaju funkcije prema ovom Sporazumu, odgovarajuće odredbe Ugovora o privilegijima i imunitetima Međunarodne agencije za atomsku energiju.

PRESTANAK GARANCIJA

Trošenje ili razblaživanje nuklearnog materijala

Članak 11.

Garancije će prestati za onaj nuklearni materijal koji potpada pod garancije kad Agencija utvrdi da je materijal bio utrošen, ili da je bio razblažen na takav način da više nije upotrebljiv za bilo kakvu nuklearnu djelatnost interesantnu s točke gledišta garancija, ili da se praktično ne može regenerirati.

Iznošenje nuklearnog materijala iz Hrvatske

Članak 12.

Hrvatska će unaprijed obavijestiti Agenciju o namjeravanom iznošenju nuklearnog materijala koji potpada pod garancije prema ovom Sporazumu iz Hrvatske, u skladu s odredbama izloženima u Dijelu II. ovog Sporazuma. Agencija će okončati primjenu garancija na nuklearni materijal prema ovom Sporazumu kada Država primateljica, bude preuzela odgovornost za njega, kao što je predviđeno u Dijelu II. ovog Sporazuma. Agencija će voditi evidenciju o svakom prijenosu i, gdje bude odgovaralo, o ponovnoj primjeni garancija na preneseni nuklearni materijal.

Odredbe o nuklearnom materijalu što ga treba upotrijebiti za nenuklearne djelatnosti

Članak 13.

Tamo gdje se nuklearni materijal što potpada pod garancije prema ovom Sporazumu treba upotrijebiti za nenuklearne djelatnosti, kao što je proizvodnja slitine ili keramike, Hrvatska će se sporazumjeti s Agencijom, prije nego što će se materijal upotrijebiti, o okolnostima uz koje se garancije za takav materijal mogu okončati.

NEPRIMJENJIVANJE GARANCIJA NA NUKLEARNI MATERIJAL ŠTO SE UPOTREBLJAVATI ZA NEMIRNODOPSKE DJELATNOSTI

Članak 14.

Ako se Hrvatska namjerava koristiti svojim diskrecionim pravom da upotrijebi nuklearni materijal za koji se traži primjena garancija prema ovom Sporazumu za nuklearnu djelatnost koja ne zahtijeva primjenu garancija prema ovom Sporazumu, primjenjivat će se ovaj postupak:

(a) Hrvatska će izvijestiti Agenciju o toj djelatnosti uz jasnu napomenu:

(i) da upotreba nuklearnog materijala za neku nezabranjenu vojnu djelatnost neće biti u sukobu s obvezom koju je Hrvatska mogla dati, a u odnosu prema kojoj se primjenjuju garancije Agencije, da će se nuklearni materijal upotrijebiti samo za mirnodopsku nuklearnu djelatnost;

(ii) da se tijekom neprimjenjivanja garancija nuklearni materijal neće upotrijebiti za proizvodnju nuklearnog oružja ili drugih nuklearnih eksplozivnih uređaja.

(b) Hrvatska i Agencija sporazumjet će se da se garancije predviđene ovim Sporazumom neće primjenjivati samo za vrijeme dok nuklearni materijal bude u takvoj upotrebi. Aranžmanom će se odrediti, u granicama mogućnosti, razdoblje ili okolnosti za vrijeme kojih se garancije neće primjenjivati. U svakom slučaju, garancije predviđene ovim Sporazumom primjenjivat će se odmah nakon što se nuklearni materijal ponovno uvede u mirnodopsku nuklearnu djelatnost. Agencija će stalno biti obavještavana o ukupnoj količini i sastavu takvog nuklearnog materijala na koji se ne primjenjuju garancije u Hrvatskoj, i o svakom izvozu takvog materijala;

(c) Svaki sporazum utvrdit će se u ugovoru s Agencijom. Takav ugovor će se sklopiti što je moguće prije i odnosit će se samo na takve stvari kao što su, *inter alia*, privremene i postupne odredbe te aranžmani o izvješćivanju, ali neće zahtijevati bilo kakvo odobravanje ni povjerljive podatke o vojnoj djelatnosti i upotrebi nuklearnog materijala u njoj.

FINANCIJE

Članak 15.

Hrvatska i Agencija snositi će svoje troškove što ih budu imale prigodom izvršavanja Svojih odgovarajući obveza prema ovom Sporazumu. Međutim, ako Hrvatska ili osobe pod njenom jurisdikcijom budu imale izvanredne troškove kao rezultat nekog stanovitog zahtjeva Agencije, Agencija će refundirati takve troškove uz uvjet da se unaprijed složi da tako postupi. U svakom slučaju Agencija će snositi troškove svih dopunskih mjerenja ili uzimanja uzoraka koje bi inspektori zahtijevali.

ODGOVORNOST PREMA TREĆIM OSOBAMA ZA NUKLEARNE ŠTETE

Članak 16.

Hrvatska će osigurati da se svaka zaštita od odgovornosti prema trećim osobama od nuklearnih šteta, uključujući svako osiguranje ili kakvo drugo financijsko jamstvo što se može

dobiti prema njezinim zakonima ili propisima, primjeni na Agenciju i njezine službenike radi provedbe ovog Sporazuma, na isti način na koji se takva zaštita primjenjuje na državljane Hrvatske.

MEĐUNARODNA ODGOVORNOST

Članak 17.

Svaka tužba Hrvatske u odnosu prema Agenciji ili Agencije u odnosu prema Hrvatskoj za bilo koju štetu koja rezultira iz provedbe garancija prema ovom Sporazumu, a koja nije proistekla iz nuklearnog incidenta, rješavat će se u skladu s Međunarodnim pravom.

MJERE O VERIFIKACIJI NEZLOUPOTREBE

Članak 18.

Ako Vijeće, na temelju izvješća Generalnog direktora, odluči da je neka akcija Hrvatske važna i hitna kako bi se osigurala verifikacija da nuklearni materijal koji potpada pod garancije prema ovom Sporazumu nije zloupotrijebljen za nuklearna oružja ili druge nuklearne eksplozivne uređaje, Vijeće može zahtijevati od Hrvatske poduzimanje zahtijevane akcije bez odgode, neovisno o tome je li već bio pokrenut postupak za rješavanje spora prema članku 22. ovog Sporazuma.

Članak 19.

Ako Vijeće, nakon ispitivanja odgovarajuće informacije koju je dobio od Generalnog direktora, utvrdi da Agencija nije u stanju verificirati da nije došlo do zloupotrebe nuklearnog materijala, za koji se zahtijeva da bude pod garancijom prema ovome Sporazumu, za nuklearna oružja ili druge nuklearne eksplozivne uređaje, ono može podnijeti izvješća predviđena u stavku C. članka XII Statuta Agencije (u daljnjem tekstu: Statut), a također može, tamo gdje je to primjenljivo, poduzeti ostale mjere predviđene tim člankom. U poduzimanju takve akcije Vijeće će voditi računa o stupnju uvjerljivosti koju pružaju mjere primijenjenih garancija i pružit će Hrvatskoj svaku razumnu mogućnost da Vijeće uvjeri o suprotnom.

TUMAČENJE I PRIMJENA SPORAZUMA I RJEŠAVANJE SPOROVA

Članak 20.

Hrvatska i Agencija će se, na zahtjev bilo koje od njih, posavjetovati o svakom pitanju koje proizlazi iz tumačenja ili primjene ovog Sporazuma.

Članak 21.

Hrvatska će imati pravo zahtijevati da svako pitanje proisteklo iz tumačenja ili primjene ovog Sporazuma razmatra Vijeće. Vijeće će pozvati Hrvatsku da sudjeluje u diskusijama o bilo kojem takvom pitanju što ga postavi Vijeće.

Članak 22.

Svaki spor proistekao iz tumačenja ili primjene ovog Sporazuma, osim spora oko nalaza Vijeća prema članku 19. ili akcije Vijeća u vezi s takvim nalazom, koji nije riješen pregovorima ili nekim drugim postupkom što su ga prihvatile Hrvatska i Agencija bit će, na zahtjev bilo koje od njih, podnesen arbitražnom sudu sastavljenome kako slijedi: Hrvatska i Agencija odredit će po jednoga arbitra svaka, a dva arbitra tako određena izabrat će trećega koji će biti predsjednik. Ako za 30 dana od zahtjeva za arbitražom ili Hrvatska ili Agencija ne odrede arbitra, Hrvatska ili Agencija može tražiti od predsjednika Međunarodnog suda da postavi jednoga arbitra. Isti će postupak vrijediti ako 30 dana od određivanja ili

postavljanja drugog arbitra treći arbitar još ne bude izabran. Većina članova arbitražnog suda tvori kvorum i za svaku odluku biti će potrebna jednoglasnost dvaju arbitara. Arbitražni postupak odredit će arbitražni sud. Odluke arbitražnog suda biti će obavezne i za Hrvatsku i za Agenciju.

IZMJENE SPORAZUMA

Članak 23.

(a) Hrvatska i Agencija će se, na zahtjev bilo koje od njih, posavjetovati jedna s drugom o izmjenama ovog Sporazuma.

(b) Za, sve izmjene biti će potreban pristanak Hrvatske i Agencije.

(c) Izmjene ovog Sporazuma stupiti će na snagu pod istim uvjetima kao što stupa na snagu i sam Sporazum.

(d) Generalni direktor će odmah obavijestiti sve zemlje Članice Agencije o svakoj izmjeni ovog Sporazuma.

STUPANJE NA SNAGU I TRAJANJE

Članak 24.

Ovaj će Sporazum stupiti na snagu onog dana kad Agencija primi od Hrvatske pismenu obavijest da su zadovoljeni zakonski i ustavni propisi Hrvatske za stupanje na snagu.

Generalni direktor će odmah obavijestiti sve zemlje Članice Agencije o stupanju na snagu ovog Sporazuma.

Članak 25.

Ovaj će Sporazum ostati na snazi sve dok Hrvatska bude stanka Ugovora.

DIO II. UVOD

Članak 26.

Svrha ovog dijela Sporazuma je da odredi postupke koje treba primijeniti prigodom provedbe odredaba o garancijama iz Dijela I.

SVRHA GARANCIJA

Članak 27.

Svrha postupaka garancija izloženih u ovom dijelu Sporazuma je pravodobno otkrivanje zloupotrebe značajnih količina nuklearnog materijala, s mirnodopskih djelatnosti na proizvodnju nuklearnog oružja ili drugih eksplozivnih uređaja ili u nepoznate ciljeve, te sprečavanje takve zloupotrebe.

Članak 28.

Radi postizanja svrhe izložene u članku 27, kao mjera od osnovnog značenja primjenjivati će se obračun materijala, usporedo s držanjem materijala u zatvorenom prostoru i nadgledanjem kao značajnim komplementarnim mjerama.

Članak 29.

Tehnički zaključak verifikacijskih djelatnosti Agencije biti će iskaz, u odnosu na svaku zonu materijalne bilance, o količini neevidentiranog materijala tijekom određenog razdoblja, uz navođenje granice točnosti za navedene količine materijala.

NACIONALNI SUSTAV EVIDENTIRANJA I KONTROLE NUKLEARNOG MATERIJALA

Članak 30.

U skladu s člankom 7. Agencija će se prigodom izvršavanja svojih verifikacijskih djelatnosti u potpunosti koristiti hrvatskim sustavom obračuna i kontrole ukupnog nuklearnog materijala koji potpada pod garancije prema ovom Sporazumu i izbjegavati će nepotrebno dupliranje hrvatskih djelatnosti u vezi s obračunom i kontrolom.

Članak 31.

Sustav obračuna i kontrole ukupnog nuklearnog materijala Republike Hrvatske, koji potpada pod garancije prema ovom Sporazumu biti će zasnovan na zonama materijalne bilance i predviđet će, ako je to primjenljivo i specificirano u dopunskim aranžmanima, provedbu takvih mjera kao što su:

- (a) mjerni sustav za određivanje količina nuklearnog materijala primljenog, proizvedenog, poslanog, izgubljenog ili na neki drugi način uklonjenog iz inventara, i količina na inventaru;
- (b) ocjena preciznosti i točnosti mjerenja i procjena nesigurnosti u mjerenju;
- (c) postupci za utvrđivanje, reviziju i ocjenu razlika mjerenja između pošiljaoca i primatelja;
- (d) postupci za provedbu fizičke inventure;
- (e) postupci za procjenu akumulacije neizmjeranog inventara i neizmjerenih gubitaka;
- (f) sustav registriranja i izvješćivanja što će pokazati, za svaku zonu materijalne bilance, inventar materijalne bilance i promjene u tom inventaru, uključujući potvrde o primitku i prijenosu iz zone materijalne bilance;
- (g) odredbe koje će osigurati da se postupci i provedba obračuna obavljaju korektno;
- (h) postupci za podnošenje izvješća Agenciji, u skladu s člancima 58. do 68.

POČETNA TOČKA PRIMJENE GARANCIJA

Članak 32.

Garancije iz ovog Sporazuma neće se primjenjivati na materijal pri kopanju ili preradbi rude.

Članak 33.

- (a) Kad se bilo koji materijal što sadrži uran ili torij koji nije dosegao stupanj nuklearnog gorivog ciklusa opisanog u donjem stavku (c), izravno ili neizravno izveze u neku državu koja nema nuklearno oružje Hrvatska će obavijestiti Agenciju o njegovoj količini, sastavu i odredištu, osim ako se materijal izvozi u specifično nenuklearne svrhe.
- (b) Kad bilo koji materijal što sadrži uran ili torij koji nije dosegao stupanj nuklearnog gorivog ciklusa opisanog u donjem stavku c) uveze, Hrvatska će obavijestiti Agenciju o njegovoj količini i sastavu, osim ako je materijal bio uvezen u specifično nenuklearne svrhe, i
- (c) Kad bilo koji nuklearni materijal, sastava i čistoće pogodnih za proizvodnju goriva ili za izotopno obogaćenje, napusti postrojenje ili fazu procesa u kojoj je bio proizveden, ili kad se takav nuklearni materijal ili bilo koji drugi nuklearni materijal proizveden u nekoj kasnijoj fazi u

nuklearnom gorivom ciklusu uveze u Hrvatsku, takav će nuklearni materijal potpadati pod postupke o primjeni garancija specificirane u ovom Sporazumu.

OKONČAVANJE GARANCIJA

Članak 34.

(a) Garancije će se okončati za nuklearni materijal koji potpada pod garancije prema ovom Sporazumu, u skladu s uvjetima izloženima u Članku 11. Gdje nisu zadovoljeni uvjeti tog Članka, ali Hrvatska smatra da regeneracija nuklearnog materijala koji potpada pod garancije iz otpadaka nije stanovito vrijeme moguća ili poželjna, Hrvatska i Agencija će se posavjetovati o odgovarajućim mjerama garancije koje treba primijeniti.

(b) Garancije će se okončati za nuklearni materijal koji potpada pod garancije prema ovom Sporazumu u skladu s uvjetima izloženima u Članku 13, uz uvjet da se Hrvatska i Agencija slože da se takav nuklearni materijal praktično ne može regenerirati.

IZUZEĆE OD GARANCIJA

Članak 35.

Na zahtjev Hrvatske, Agencija će izuzeti nuklearni materijal od garancija na ovaj način:

(a) specijalni fisibilni materijal kad se upotrebljava u "gram" količinama ili manjima kao osjetljivi element u instrumentima;

(b) nuklearni materijal kad se upotrebljava za nenuklearne djelatnosti u skladu s člankom 13, iako se takav nuklearni materijal može regenerirati;

(c) plutonij s izotopnom koncentracijom plutonija 238 više od 80%.

Članak 36.

Na zahtjev Hrvatske, Agencija će izuzeti od garancija nuklearni materijal koji bi inače potpadao pod garancije, uz uvjet da ukupna količina nuklearnog materijala koja bi bila izuzeta u Hrvatskoj u skladu s ovim člankom ne može u bilo koje vrijeme prijeći:

(a) ukupno jedan kilogram specijalno fisibilnog materijala koji se može sastojati od jednog ili više ovih stavaka;

(i) plutonija;

(ii) urana s obogaćenjem od 0.2 (20%) ili više, uzimajući pri tom da se njegova težina pomnoži njegovim obogaćenjem; i

(iii) urana s obogaćenjem ispod 0.2 ili više od prirodnog urana, kad se pomnoži njegova težina pet puta s kvadratom njegova obogaćenja;

(b) ukupno deset metričkih tona prirodnog urana i osiromašenog urana s obogaćenjem više od 0.005 (0.5%);

(c) dvadeset metričkih tona osiromašenog urana s obogaćenjem od 0.005 (0.5%) ili manjim; i

(d) dvadeset metričkih tona torija;

ili neke veće količine koju može odrediti Vijeće guvernera za jedinstvenu primjenu.

Članak 37.

Ako se izuzeti nuklearni materijal treba preraditi ili skladištiti zajedno s nuklearnim materijalom koji potpada pod garancije prema ovom Sporazumu, poduzet će se mjere da se na njega ponovno primjene garancije.

DOPUNSKI ARANŽMANI

Članak 38.

Hrvatska i Agencija sastaviti će Dopunske aranžmane kojima će se specificirati pojedinosti, do granica potrebnih da Agencija ispuni svoje obveze prema ovom Sporazumu na djelotvoran i uspješan način, o načinu na koji će se primjenjivati postupci izloženi u ovom Sporazumu. Dopunski aranžmani mogu se proširiti ili izmijeniti dogovorom između Hrvatske i Agencije bez izmjena ovog Sporazuma.

Članak 39.

Dopunski aranžmani će stupiti na snagu istodobno ili što je moguće prije nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma. Hrvatska i Agencija uložiti će maksimum napora da se postigne njihovo stupanje na snagu za 90 dana nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma. Produljenje tog razdoblja zahtijevat će pristanak Hrvatske i Agencije. Hrvatska će Agenciji odmah dostaviti informacije potrebne za sastavljanje Dopunskih aranžmana. Nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma Agencija će imati pravo primijeniti postupke u njemu izložene o nuklearnom materijalu navedenom u inventaru što je propisan Člankom 40, čak i ako Dopunski aranžmani još nisu stupili na snagu.

INVENTAR

Članak 40.

Na temelju početnog izvješća iz članka 61, Agencija će načiniti jedan jedinstveni inventar za sav nuklearni materijal u Hrvatskoj koji potpada pod garancije prema ovom sporazumu, bez obzira na njegovo porijeklo, i održavati će taj inventar na temelju izvješća koja budu pristizala i rezultata njezinih verifikacijskih djelatnosti. Kopije inventara će se staviti na raspolaganje Hrvatskoj u dogovorenim intervalima.

PROJEKTNE INFORMACIJE

Opće odredbe

Članak 41.

Prema članku 8, projektne informacije o postojećim postrojenjima dostavit će se Agenciji tijekom diskusija o Dopunskim aranžmanima. Vremenska ograničenja za dostavu projektnih informacija o novim postrojenjima utvrdit će se Dopunskim aranžmanima, i te informacije će se dostaviti što je moguće prije uvođenja nuklearnog materijala u novo postrojenje.

Članak 42.

Projektne informacije što ih treba dostaviti Agenciji obuhvatit će svako postrojenje kad god je to primjenljivo:

(a) opis postrojenja navodeći njegov opći karakter, cilj, nominalni kapacitet i geografsku lokaciju, te ime i adresu što ih treba upotrebljavati u svakodnevnom poslovnom odnosu;

(b) opis općeg rasporeda postrojenja s označavanjem u granicama mogućnosti, forme, lokacije i toka nuklearnog materijala i općeg rasporeda glavnih dijelova opreme kojima se upotrebljava, proizvodi ili prerađuje nuklearni materijal;

(c) opis karakteristika postrojenja koje su važne za obračun materijala, držanje materijala u zatvorenom prostoru i nadgledanje; i

(d) opis postojećih i predloženih postupaka za obračun i kontrolu nuklearnog materijala u postrojenju, s posebnim osvrtom na zone materijalne bilance utvrđene od operatora, mjerenje toka i postupke za obavljanje fizičke inventure.

Članak 43.

Ostale informacije važne za primjenu garancija također će se dostavljati Agenciji za svako postrojenje, posebno one koje se tiču organizacijske odgovornosti za obračun materijala i kontrolu. Hrvatska će dostaviti Agenciji dopunske informacije o propisima koji se odnose na zdravstvenu zaštitu i sigurnost koje će Agencija poštivati i kojih će se inspektori kod postrojenja pridržavati.

Članak 44.

Agenciji će se dostaviti na razmatranje projektne informacije o izmjenama koje su važne za primjenu garancija, za ispitivanje, i bit će pravodobno obaviještena i o svakoj promjeni u podacima koji su dostavljeni prema članku 44, da bi se, ako je potrebno, postupci primjene garancija mogli prilagoditi.

Svrha ispitivanja projektne informacija

Članak 45.

Projektne informacije dostavljene Agenciji upotrijebit će se u ove svrhe:

(a) da se utvrde karakteristike postrojenja i nuklearni materijal koji je važan za primjenu garancija na nuklearni materijal s dovoljno pojedinosti da se olakša verifikacija;

(b) da se odrede zone materijalne bilance koje će se upotrijebiti u svrhe obračuna Agencije i da se odaberu one strategijske točke koje su ključne točke mjerenja, a koje će se upotrijebiti za određivanje toka i inventara nuklearnog materijala. Pri određivanju takvih zona materijalne bilance Agencija će se, *inter alia*, koristiti ovim kriterijima:

(i) veličina zone materijalne bilance uskladit će se s točnošću s kojom se materijalna bilanca može ustanoviti;

(ii) pri određivanju zone materijalne bilance iskoristit će se svaka mogućnost držanja materijala u zatvorenom prostoru i nadgledanja kako bi se olakšala potpunost mjerenja toka i na taj način pojednostavila primjena garancija a mjerenja koncentrirala na ključne točke mjerenja;

(iii) stanovit broj zona materijalne bilance koje se upotrebljavaju u nekom postrojenju ili jasno određenim lokacijama mogu se spojiti u jednu zonu materijalne bilance koja će se upotrijebiti u svrhe obračuna Agencije kad Agencija bude odlučila da je to u skladu s njezinim verifikacijskim zahtjevima; i

(iv) specijalna zona materijalne bilance može se osnovati na zahtjev Hrvatske oko nekog stupnja u proces koji obuhvaća komercijalno osjetljive informacije;

(c) da se utvrde nominalni vremenski rokovi i postupci za obavljanje fizičke inventure, a u svrhe obračuna Agencije:

(d) da se utvrde zahtjevi za dokumentaciju i izvješća i postupci za ocjenu dokumentacije;

(e) da se utvrde zahtjevi i postupci za verifikaciju količine i mjesta gdje se nalazi nuklearni materijal;

(f) da se odaberu odgovarajuće kombinacije metoda i tehnika držanja materijala u zatvorenom prostoru i nadzora, a i strategijske točke u kojima iste treba primijeniti.

Rezultati ispitivanja projektnih informacija biti će uključeni u Dopunske aranžmane.

Članak 46.

Naknadno ispitivanje projektnih informacija

Projektne informacije će se naknadno ispitati u svjetlu izmjena u pogonskim uvjetima, novih dostignuća u tehnologiji garancija ili iskustva u primjeni verifikacijskih postupaka, a radi modificiranja akcije koju je Agencija poduzela prema gornjem Članku 45.

Članak 47.

Verifikacija projektnih informacija

Agencija, u suradnji s Hrvatskom, može poslati inspektore u postrojenja da verificiraju projektne informacije dane Agenciji u skladu s Člancima 41-44, u svrhe iznesene u Članku 45.

INFORMACIJE O NUKLEARNOM MATERIJALU IZVAN POSTROJENJA

Članak 48.

Agenciji će se dostaviti ove informacije kad se nuklearni materijal upotrebljava na uobičajeni način izvan postrojenja, i to prema potrebi:

(a) opći upis upotrebe nuklearnog materijala, njegove geografske lokacije te korisnikovo ime i adresa za svakodnevne poslovne svrhe; i

(b) opći opis postojećih i predloženih postupaka za obračun i kontrolu nuklearnog materijala, uključujući organizacijsku odgovornost za obračun i kontrolu materijala.

Agencija će biti pravodobno obavješćavana o svim promjenama u informacijama koje joj se dostavljaju prema ovom članku.

Članak 49.

Informacije dostavljene Agenciji prema Članku 48. mogu se upotrijebiti, u mjeri koliko je potrebno, u svrhe izložene u članku 46 (b) do (f).

SUSTAV DOKUMENTACIJE

Opće odredbe

Članak 50.

Prigodom osnivanja svojega sustava kontrole materijala, kao što je navedeno u članku 7, Hrvatska će urediti da se dokumentacija vodi za svaku zonu materijalne bilance. Dokumentacija koju treba čuvati bit će opisana u Dopunskim aranžmanima.

Članak 51.

Hrvatska će urediti da ispitivanje dokumentacije bude inspektorima olakšano, osobito ako se dokumentacija ne vodi na engleskom, francuskom, ruskom ili španjolskom jeziku.

Članak 52.

Dokumentacija će se čuvati najmanje pet godina.

Članak 53.

Dokumentacija će se sastojati, prema potrebi, od:

(a) dokumentacije o obračunu svega nuklearnog materijala koji potpada pod garancije prema ovom Sporazumu; i

(b) pogonske dokumentacije za postrojenja koja sadrže takav nuklearni materijal.

Članak 54.

Sustav mjerenja na kojemu se zasniva dokumentacija što se upotrebljava za, pripremanje izvješća bit će usklađen s najnovijim Međunarodnim standardima, ili će odgovarati po kakvoći takvim standardima.

Dokumentacija o obračunu

Članak 55.

Dokumentacija o obračunu pružit će uvid za svaku zonu materijalne bilance o ovome:

(a) sve izmjene u inventaru, tako da se u svako doba može odrediti knjigovodstveni inventar;

(b) sve rezultate mjerenja kojima se koristi za određivanje fizičke inventure;

(c) sva usklađivanja i korekcije izvršene što se tiče izmjena u inventaru, i knjigovodstvenog inventara i fizičke inventure.

Članak 56.

Za svaku inventarsku izmjenu i fizičku inventuru dokumentacija će pokazati, u pogledu svake šarže nuklearnog materijala: identifikaciju materijala, podatke o šarži i izvorne podatke. U dokumentaciji će se voditi obračun za uran, torij i plutonij, posebno u svakoj šarži nuklearnog materijala. Za svaku inventarsku izmjenu navest će se datum izvršenja inventarske izmjene, a prema potrebi, polazna zona materijalne bilance i primajuća zona materijalne bilance ili primatelj.

Pogonska dokumentacija

Članak 57.

Pogonska će dokumentacija sadržavati, prema potrebi, o svakoj zoni materijalne bilance:

(a) one pogonske podatke koji se upotrebljavaju za ustanovljavanje promjena u količini i sastavu nuklearnog materijala;

(b) podatke dobivene prigodom kalibracije spremnika i instrumenata i uzimanja uzoraka i analiza, postupaka za kontrolu kakvoće mjerenja i izvedene procjene Slučajnih i sustavnih pogrešaka;

(c) opis redoslijeda postupaka poduzetih prigodom pripremanja i obavljanja fizičke inventure, kako bi se osiguralo da je ona točna i potpuna; i

(d) opis postupaka poduzetih radi utvrđivanja uzroka i veličine bilo kojeg Slučajnog ili neizmjenog gubitka do koje bi moglo doći.

SUSTAV IZVJEŠĆA

Opće odredbe

Članak 58.

Hrvatska će dostavljati Agenciji izvješća, detaljno opisanim u Člancima 59. do 68, o nuklearnom materijalu koji potpada pod garancije prema ovom Sporazumu.

Članak 59.

Izvješća će se davati na engleskom, francuskom, ruskom ili španjolskom jeziku, osim ako drugačije nije određeno Dopunskim aranžmanima.

Članak 60.

Izvješća će biti zasnovana na dokumentaciji vodenoj u skladu s člancima 51. do 58. i sastojat će se, prema potrebi, od izvješća o obračunu i specijalnih izvješća.

Izvješća o obračunu

Članak 61.

Agenciji će se dostaviti početno izvješće o ukupnom nuklearnom materijalu koji potpada pod garancije prema ovom Sporazumu. Početno će izvješće Hrvatska poslati Agenciji 30 dana nakon zadnjeg dana kalendarskog mjeseca u kojemu ovaj Sporazum stupa na snagu, i odražavat će stanje sa zadnjim danom tog mjeseca.

Članak 62.

Hrvatska će dostavljati Agenciji ova izvješća o obračunu za svaku zonu materijalne bilance.

(a) izvješća o inventarskim izmjenama koje će pokazati sve promjene u inventaru nuklearnog materijala. Izvješća će se slati što je moguće prije, a u svakom Slučaju 30 dana nakon isteka mjeseca u kojemu je došlo do inventarskih izmjena ili u kojemu su one bile ustanovljene:

(b) izvješća o materijalnoj bilanci koja pokazuju materijalnu bilancu zasnovanu na fizičkoj inventuri nuklearnog materijala stvarno prisutnog u zoni materijalne bilance. Izvješća će se poslati što je moguće prije, a u svakom slučaju 30 dana nakon što je fizička inventura bila izvršena.

Izvješća će se zasnivati na podacima raspoloživima na dan izvješćivanja i mogu se korigirati kasnije ako bude potrebno.

Članak 63.

Izvješća o inventarskim izmjenama specificirat će identifikacijske podatke i podatke o šarži za svaku šaržu nuklearnog materijala, datum inventarske izmjene, i ako treba, otpremnu zonu materijalne bilance i primajuću zonu materijalne bilance ili primatelja. Ta će izvješća biti praćena sažetim napomenama koje će:

(a) objasniti inventarske, zamjene na osnovi pogonskih podataka sadržanih u pogonskoj dokumentaciji predviđenoj člankom 57 (a);

(b) opisati, kao što je specificirano u Dopunskim aranžmanima, predviđeni operativni program, osobito obavljanje fizičke inventure.

Članak 64.

Hrvatska će izvijestiti o svakoj inventarskoj izmjeni, usklađivanju ili korekciji, ili periodično zajedničkim popisom, ili pojedinačno. O inventarskim izmjenama izvješćivat će se prema šaržama. Kao što je specificirano u Dopunskim aranžmanima, manje izmjene u inventaru nuklearnog materijala, kao što je uzimanje analitičkih uzoraka, mogu se povezati u jednu šaržu i priopćiti kao jedna inventarska izmjena.

Članak 65.

Agencija će dostavljati Hrvatskoj polugodišnja priopćenja o knjigovodstvenom inventaru nuklearnog materijala koji potpada pod garancije prema ovom Sporazumu, za svaku zonu materijalne bilance, a zasnovana na izvješćima o inventarskim izmjenama za razdoblje obuhvaćeno svakim takvim priopćenjem.

Članak 66.

Izvješća o materijalnoj bilanci će uključiti ove stavke, osim ako nije drugačije dogovoreno između Hrvatske i Agencije:

- (a) početni fizički inventar;
- (b) inventarske izmjene (prva povećanja, potom smanjenja);
- (c) zaključni knjigovodstveni inventar;
- (d) razlike između pošiljaoca i primatelja;
- (e) usklađeni zaključni knjigovodstveni inventar;
- (f) zaključni fizički inventar; i
- (g) neevidentirani materijal.

Priopćenje o fizičkom inventaru koje nabroja sve šarže posebno i specificira identifikaciju materijala i podatke o šarži za svaku šaržu, bit će pripojeno uz svako izvješće o materijalnoj bilanci.

Posebna izvješća

Članak 67.

Hrvatska će podnositi posebna izvješća bez odgode:

- (a) ako bilo kakav neuobičajeni incident ili okolnost navedu Hrvatsku da povjeruje da postoji ili da je moglo doći do gubitka nuklearnog materijala koji prelazi ograničenja specificirana u tu svrhu u Dopunskim aranžmanima; ili
- (b) ako se za materijal koje se drži u zatvorenom prostoru stanje neočekivano izmijenilo od onoga specifičnoga u Dopunskim aranžmanima i to toliko da je neovlašteno uklanjanje nuklearnog materijala postalo moguće.

Proširenje i objašnjenje izvješća

Članak 68.

Ako Agencija tako zahtijeva, Hrvatska će joj dostaviti proširenja ili objašnjenja za svako izvješće u onoj mjeri koliko se ona odnose na ciljeve garancija.

INSPEKCIJE

Opće odredbe

Članak 69.

Agencija će imati pravo obavljati inspekcije kao što je određeno člancima 70. do 81.

Ciljevi inspekcije

Članak 70.

Agencija može obavljati *ad hoc* inspekcije kako bi:

- (a) verificirala informaciju sadržanu u početnom izvješću o nuklearnom materijalu koji potpada pod garancije prema ovom Sporazumu;
- (b) identificirala i verificirala izmjene u situaciji koja je nastala od datuma Početnog izvješća; i
- (c) identificirala, a ako je moguće verificirala količinu i sastav nuklearnog materijala u skladu s člancima 92. i 95, prije njegova izvoza iz Hrvatske ili njegova uvoza u Hrvatsku.

Članak 71.

Agencija može obavljati rutinske inspekcije kako bi:

- (a) verificirala da se izvješća slažu s dokumentacijom;
- (b) verificirala lokaciju, identitet, količinu i sastav ukupnog nuklearnog materijala koji potpada pod garancije prema ovom Sporazumu; i
- (c) verificirala informaciju o mogućim uzrocima postojanja neevidentiranog materijala, razlike između pošiljaoca i primatelja i neodređenost u knjigovodstvenom inventaru.

Članak 72.

U skladu s postupcima izloženim u članku 77, Agencija može obavljati specijalne inspekcije:

- (a) radi verificiranja informacija sadržajnih u posebnim izvješćima; ili
- (b) ako Agencija smatra da informacije što ih je Hrvatska stavila na raspolaganje, uključujući objašnjenja Hrvatske i informacije dobivene rutinskim inspekcijama, nisu za Agenciju dovoljne da bi izvršila svoje obveze prema ovom Sporazumu.

Inspekcija će se smatrati specijalnom kad je ona ili dodatna rutinskim inspekcijama predviđenim Člancima 77. do 81. ili ako obuhvaća pristup dodatnim informacijama ili lokacijama osim onih specificiranih člankom 75. za *ad hoc* rutinske inspekcije, ili u oba ova slučaja.

Opseg inspekcija

Članak 73.

U svrhe specificirane Člancima 70. do 72, Agencija može:

- (a) ispitati dokumentaciju vodenu u skladu s člancima 51. do 58;

- (b) obaviti nezavisna mjerenja ukupnog nuklearnog materijala koji potpada pod garancije prema ovom Sporazumu;
- (c) verificirati funkcioniranje i kalibraciju instrumenata i ostale mjerne i kontrolne opreme;
- (d) primjenjivati mjere nadgledanja i držanja materijala u zatvorenom prostoru; i
- (e) koristi se drugim objektivnim metodama što su se pokazale tehnički prikladnima.

Članak 74.

U okvirima članka 74, Agencija će biti ovlaštena:

- (a) paziti da se uzorci u ključnim točkama mjerenja za utvrđivanje materijalne bilance uzimaju u skladu s postupcima koji daju reprezentativne uzorke, paziti na obradu i analizu uzoraka i dobivati duplikate takvih uzoraka;
- (b) paziti da su mjerenja nuklearnog materijala u ključnim točkama mjerenja u svrhe utvrđivanja materijalne bilance reprezentativna, i paziti na kalibraciju potrebnih instrumenata i opreme;
- (c) sklopiti s Hrvatskom aranžmane da se, ako bude potrebno:
 - (i) obave dopunska mjerenja i uzmu dopunski uzorci za potrebe Agencije;
 - (ii) analiziraju standardni analitički uzorci Agencije;
 - (iii) upotrijebe odgovarajući apsolutni standardi pri kalibraciji instrumenata i druge opreme; i
 - (iv) izvrše ostale kalibracije;
- (d) osigurati upotrebu vlastite opreme za nezavisna mjerenja i nadzor, i ako je tako dogovoreno i specificirano Dopunskim aranžmanima, urediti da se takva oprema instalira;
- (e) upotrijebiti svoje pečate i drugu opremu za identificiranje ili otkrivanje provale pri držanju materijala u zatvorenom prostoru, ako je tako dogovoreno i specificirano u Dopunskim aranžmanima; i
- (f) dogovoriti s Hrvatskom prijevoz uzoraka uzetih za potrebe Agencije.

Pristup za inspekcije

Članak 75.

- (a) U svrhe specificirane u članku 70.(a) i (b), a sve do trenutka kad budu specificirane strategijske točke u Dopunskim aranžmanima, Agencijini će inspektori imati pristup svakoj lokaciji u kojoj početno izvješće, ili bilo koja inspekcija izvršena s njim u vezi, pokažu da je nuklearni materijal prisutan;
- (b) U svrhe specificirane u članku 70.(c), inspektori će imati pristupa svakoj lokaciji o kojoj je Agencija bila obaviještena prema članku 91.(d) (iii) ili 94.(d) (iii);
- (c) U svrhe specificirane u članku 71, inspektori će imati pristup samo strategijskim točkama specificiranima u Dopunskim aranžmanima i dokumentaciji koja se vodi u skladu s odredbama Članaka 50. do 57; i
- (d) U slučaju da Hrvatska zaključi da bilo kakve neuobičajene okolnosti zahtijevaju proširenje ograničenja u pogledu pristupa Agencije, Hrvatska i Agencija će odmah postići sporazum koji

će Agenciji omogućiti da svoje odgovornosti u pogledu garancija izvrši u svjetlu tih ograničenja. Generalni direktor će o svakom takvom sporazumu izvijestiti Vijeće.

Članak 76.

U okolnostima koje bi mogle dovesti do specijalnih inspekcija, u svrhe specificirane u Članku 72, Hrvatska i Agencija će se odmah posavjetovati. Kao rezultat takvih savjetovanja Agencija može:

(a) izvršiti inspekcije kao dopunu rutinskoj inspekciji predvođenoj člancima 77. do 81; i

(b) dobiti pristup, uz pristanak Hrvatske, dodatnim informacijama i lokacijama osim onih specificiranih u Članku 75. Svaki nespornost u vezi s potrebom za dopunski pristup bit će riješen u skladu s člancima 21. i 22. U slučaju da je akcija od strane Hrvatske važna i hitna, primjenjivat će se članak 18.

Učestalost i intenzitet rutinskih inspekcija

Članak 77.

Agencija će svesti broj, intenzitet i trajanje rutinskih inspekcija na minimum koji odgovara uspješnoj provedbi postupaka za primjenu garancija izloženih u ovom Sporazumu, primjenjujući optimalni vremenski raspored, i koristit će se najoptimalnije i najekonomičnije opsegom inspekcija kojima raspolaže.

Članak 78.

Agencija može godišnje izvesti jednu rutinsku inspekciju postrojenja i zona materijalne bilance izvan postrojenja sa sadržajem nuklearnog materijala ili godišnjim protokom, ovisno o tome koji je veći, koji ne prelazi pet efektivnih kilograma.

Članak 79.

Broj, intenzitet, trajanje, vremenski raspored i način rutinskih inspekcija postrojenja sa sadržajem ili godišnjim protokom nuklearnog materijala koji prelazi pet efektivnih kilograma određivat će se na takvoj bazi da u maksimalnom ili graničnom slučaju inspekcijski režim ne bude intenzivniji nego što je potrebno i dovoljno za održavanje kontinuiteta u poznavanju toka i inventara nuklearnog materijala, a maksimalni broj rutinskih inspekcija takvih postrojenja odredit će se na ovaj način:

(a) za reaktore i zapečaćena skladišta maksimum ukupnih rutinskih inspekcija godišnje odredit će se odobravanjem jedne šestine čovjek-godina inspekcije za svako takvo postrojenje;

(b) za postrojenja koja nisu reaktori ili zapečaćena skladišta, a imaju u sebi plutonij ili uran obogaćen preko 5%, maksimum ukupnih rutinskih inspekcija godišnje odredit će se odobravanjem za svako takvo postrojenje 30 X E čovjek-dana inspekcija godišnje, pri čemu je E inventar ili godišnji protok nuklearnog materijala, ovisno o tome koji je veći, izražen u efektivnim kilogramima. Maksimum utvrđen za svako takvo postrojenje neće, Međutim, biti manji od 1,5 čovjek-godina inspekcije; i

(c) za postrojenja koja nisu obuhvaćena odredbama (a) i (b), maksimum ukupnih rutinskih inspekcija godišnje odredit će se odobravanjem za svako takvo postrojenje jednu trećinu čovjek-godina inspekcije više 0,4 X E čovjek-dana inspekcija godišnje, pri čemu je E inventar ili godišnji protok nuklearnog materijala, ovisno o tome koji je veći, izražen u efektivnim kilogramima.

Hrvatska i Agencija mogu se složiti da se izmijene brojke za maksimalne inspekcije specificirane u ovom Članku, nakon zaključka Vijeća guvernera da je takva izmjena potrebna.

Članak 80.

U skladu s člancima 77. do 79, kriteriji kojima se treba koristiti za određivanje stvarnog broja, intenziteta, trajanja vremenskog rasporeda i načina izvedbe rutinskih inspekcija za bilo koje postrojenje obuhvatit će:

(a) oblik nuklearnog materijala, osobito da li je nuklearni materijal u neoblikovanom obliku ili je sadržan u nizu pojedinačnih elemenata; njegov kemijski sastav i, za uran, je li niska ili visoka obogaćenja, te njegovu pristupačnost;

(b) efikasnost hrvatskog sustava evidentiranja i kontrole, uključujući granice u kojima su operatori nuklearnih postrojenja neovisni o hrvatskom sustavu obračuna i kontrole, opseg u kojemu se mjere specificirane u Članku 31. bile realizirane od Hrvatske, ažurnost podnošenja izvješća Agenciji; njihovu usklađenost s Agencijom nezavisnom verifikacijom, te količinu i točnost u utvrđivanju neevidentiranog materijala onako kako ga je verificirala Agencija;

(c) karakteristike hrvatskog nuklearnog gorivog ciklusa, osobito broj i tipove postrojenja s nuklearnim materijalom koji potpada pod garancije, karakteristike takvih postrojenja u odnosu na garancije, a osobito do kojeg stupnja je materijal zatvoren, stupanj u kojem konstrukcija tih postrojenja olakšava verifikaciju toka i inventara nuklearnog materijala, te opseg do kojeg se informacije iz različitih zona materijalne bilance mogu dovesti u korelaciju;

(d) Međunarodnu Međuzavisnost, osobito opseg u kojem se nuklearni materijal prima iz drugih država ili šalje u njih na upotrebu ili preradbu; bilo koje verifikacije djelatnosti Agencije s tim u vezi i stupanj do kojeg su mirnodopske nuklearne djelatnosti Hrvatske uzajamno povezane s djelatnostima drugih država; i

(e) tehnički razvoj na području garancija, uključujući upotrebu statističkih tehnika i uzimanja Slučajnih uzoraka pri ocjeni nuklearnog materijala.

Članak 81.

Hrvatska i Agencija posavjetovat će se u slučaju da Hrvatska smatra da se inspekcija razvija sa neprimjerenom koncentracijom na pojedina postrojenja.

Najava inspekcija

Članak 82.

Agencija će unaprijed obavijestiti Hrvatsku o prispijeću inspektora u postrojenja ili zone materijalne bilance izvan postrojenja na ovaj način:

(a) za *ad hoc* inspekcije u skladu s člankom 70.(c) najmanje 24 sata prije, za one u skladu s Člankom 70.(a) i (b) i za djelatnosti predviđene člankom 47, najmanje tjedan dana prije;

(b) za specijalne inspekcije u skladu s člankom 72, što je moguće prije, nakon što su se Hrvatska i Agencija posavjetovale, kao što je predviđeno Člankom 76, a da se pri tome razumijeva da će se savjetovanjem obično obuhvatiti i pitanje obavijesti o dolasku; i

(c) za rutinske inspekcije prema članku 71, najkasnije 24 sata prije u odnosu na postrojenja navedena u članku 79(b) i zapečaćena skladišta koja sadrže plutonij ili uran obogaćen više od 5%, a tjedan dana prije u svim ostalim slučajevima.

Takva najava inspekcija sadržavat će imena inspektora i navoditi će postrojenja i zone materijalne bilance izvan postrojenja koji će se posjetiti i razdoblje tijekom kojih će isti biti posjećeni. Ako inspektori trebaju stići iz mjesta izvan Hrvatske, Agencija će također unaprijed izvijestiti o mjestu i vremenu njihova prispjeća u Hrvatsku.

Članak 83.

Bez obzira na odredbe Članka 82, Agencija može, kao dopunsku mjeru, izvesti, bez prethodne najave, dio rutinskih inspekcija prema Članku 79, u skladu s principom slučajnih uzoraka. Pri obavljanju bilo koje nenajavljene inspekcije Agencija će u potpunosti uzeti u obzir bilo koji operativni program koji Hrvatska provodi prema članku 63(b). Osim toga, kad god je prikladno, a na bazi operativnog programa, ona će periodično obavještavati Hrvatsku o svojem općem programu najavljenih i nenajavljenih inspekcija, specificirajući opća razdoblja za koja se inspekcije predviđaju. Pri obavljanju bilo koje nenajavljene inspekcije, Agencija će učiniti sve da svede na minimum sve praktične poteškoće za Hrvatsku i za operativna postrojenja, vodeći računa o odgovarajućim odredbama Članaka 43. i 88. U skladu s tim, Hrvatska će učiniti sve da olakša zadatak inspektora.

Imenovanje inspektora

Članak 84.

Pri imenovanju inspektora primjenjivat će se ovi postupci:

- (a) generalni direktor će obavijestiti Hrvatsku pismenim putem o imenu, kvalifikacijama, nacionalnosti, položaju i drugim odgovarajućim detaljima o svakom službeniku Agencije kojega on predlaže za imenovanje kao inspektora za Hrvatsku;
- (b) Hrvatska će obavijestiti generalnog direktora u roku od 30 dana nakon primitka takvog prijedloga, prihvaća li taj prijedlog;
- (c) generalni direktor može imenovati svakog službenika kojega je Hrvatska prihvatila kao jednoga od inspektora za Hrvatsku, i obavijestiti će Hrvatsku o takvim imenovanjima;
- (d) generalni direktor, djelujući u odgovoru na zahtjev Hrvatske ili na svoju vlastitu inicijativu, odmah će obavijestiti Hrvatsku o povlačenju imenovanja bilo kojeg službenika kao inspektora za Hrvatsku.

Međutim, što se tiče inspektora potrebnih za djelatnost iz članka 47. i za izvedbu *ad hoc* inspekcija prema Članku 70.(a) i (b) postupci imenovanja završit će se, bude li moguće, u roku od 30 dana nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma. Ako se takvo imenovanje pokaže nemogućim u okviru tog vremenskog ograničenja, inspektori će se za takve ciljeve imenovati privremeno.

Članak 85.

Hrvatska će odobriti ili obnoviti što je brže moguće odgovarajuće vize, tamo gdje treba, za svakog inspektora imenovanog za Hrvatsku.

Ponašanje i posjeti inspektora

Članak 86.

Inspektori će, izvršavajući svoje funkcije prema člancima 47. i 70. do 74, obavljati svoje djelatnosti na način predviđen da se izbjegne ometanje ili odgoda izgradnje, odgoda puštanja u rad ili rada postrojenja, ili ugrožavanje njihove sigurnosti. Osobito, inspektori neće upravljati bilo kojim postrojenjem sami, niti će narediti osoblju nekog postrojenja da obavi bilo kakvu

operaciju. Ako inspektori smatraju da, u skladu s člancima 74. i 75, određene operacije u nekom uređaju treba izvesti sam operator, oni će za to podnijeti zahtjev.

Članak 87.

Ako su inspektorima potrebne usluge kojima Hrvatska raspolaže, uključujući upotrebu opreme, u vezi s provedbom inspekcija, Hrvatska će inspektorima olakšati pružanje takvih usluga i upotrebu takve opreme.

Članak 88.

Hrvatska će imati pravo da inspektore za vrijeme njihovih inspekcija prate predstavnici Hrvatske, uz uvjet da inspektori time ne budu zadržani ili na neki drugi način ometani u izvršavanju svojih funkcija.

IZJAVE O VERIFIKACIJSKIM DJELATNOSTIMA AGENCIJE

Članak 89.

Agencija će obavijestiti Hrvatsku:

- (a) o rezultatima inspekcija, u intervalima koji će se specificirati u dopunskim aranžmanima; i
- (b) o zaključcima što ih je ona izvela iz svojih verifikacijskih djelatnosti u Hrvatskoj, osobito izjavama o svakoj zoni materijalne bilance, koje će se dati što je moguće prije nakon izvršene fizičke inventure koju je poduzela i verificirala Agencija i utvrđene materijalne bilance.

MEĐUNARODNI PRIJENOSI

Opće odredbe

Članak 90.

Nuklearni materijal koji potpada ili treba potpadati pod garancije prema ovom Sporazumu, a koji se Međunarodno prenosi, smatrat će se, u svrhe ovog Sporazuma, da potpada pod odgovornost Hrvatske:

- (a) u Slučaju uvoza u Hrvatsku, od vremena kada takva odgovornost prestaje vrijediti za državu izvoznicu, a najkasnije u vrijeme kad materijal dopiše do svog odredišta; i
- (b) u Slučaju izvoza iz Hrvatske sve do vremena do kada država primateljica preuzme takvu odgovornost, a najkasnije u vrijeme kad nuklearni materijal dopiše do svog odredišta.

Trenutak u kojem će se izvršiti prijenos odgovornosti odredit će se u skladu s prikladnim aranžmanima zainteresiranih država. Ni Hrvatska ni bilo koja druga država neće smatrati da ima takvu odgovornost za nuklearni materijal samo zbog činjenice što se nuklearni materijal nalazi u tranzitu preko ili iznad njezina područja, ili što se prevozi brodom pod njezinom zastavom ili u njezinu avionu.

Iznošenje iz Hrvatske

Članak 91.

(a) Hrvatska će obavijestiti Agenciju o svakom namjeravanom iznošenju iz Hrvatske nuklearnog materijala koji potpada pod garancije prema ovom Sporazumu ako pošiljka prelazi jedan efektivni kilogram, ili ako će se, u razdoblju od tri mjeseca, nekoliko puta slati pošiljke u istu državu, svaka manja od jednog efektivnog kilograma, ali ukupnost kojih prelazi jedan efektivni kilogram.

(b) Takva obavijest će se dostaviti Agenciji nakon sklapanja ugovornih aranžmana koji prethode iznošenju, a obično najmanje dva tjedna prije nego što nuklearni materijal treba pripremiti za prijevoz.

(c) Hrvatska i Agencija mogu se složiti o raznim postupcima za prethodne obavijesti.

(d) Obavijest će specificirati:

(i) identifikaciju i, bude li moguće, očekivanu količinu i sastav nuklearnog materijala koji će se iznijeti i zonu materijalne bilance iz koje dolazi;

(ii) državu kojoj je nuklearni materijal namijenjen;

(iii) datume i lokacije na kojima se nuklearni materijal treba pripremiti za prijevoz;

(iv) približne datume slanja i prispjeća nuklearnog materijala; i

(v) u kojem će trenutku prigodom prijevoza država primateljica preuzeti odgovornost za nuklearni materijal, u svrhe ovog Sporazuma, te vjerojatan datum kada će do toga doći.

Članak 92.

Obavijest iz članka 92. bit će takva da će Agencija moći, ako zatreba, izvršiti jednu *ad hoc* inspekciju kako bi identificirala i, po mogućnosti, verificirala količinu i sastav nuklearnog materijala prije nego što se on iznese iz Hrvatske i, ako Agencija tako želi ili Hrvatska tako zahtijeva, stavi plombe na nuklearni materijal kad on bude spreman za prijevoz. Međutim, iznošenje nuklearnog materijala neće se odgoditi na bilo koji način zbog akcije koju bi Agencija poduzela ili razmatrala da poduzme u skladu s takvom obaviješću.

Članak 93.

Ako nuklearni materijal neće potpadati pod aranžmane Agencije u državi primateljici, Hrvatska će urediti da Agencija primi, u roku od tri mjeseca nakon što je država primateljica prihvatila odgovornost za nuklearni materijal od Hrvatske, potvrdu od države primateljice o prijenosu.

Unošenje u Hrvatsku

Članak 94.

(a) Hrvatska će obavijestiti Agenciju o svakom unošenju u Hrvatsku nuklearnog materijala koji treba potpadati pod garancije prema ovom Sporazumu ako pošiljka prelazi jedan efektivni kilogram, ili ako će se, u razdoblju od tri mjeseca, nekoliko puta primati pošiljke iz iste države, svaka manja od jednog efektivnog kilograma, ali ukupnost kojih prelazi jedan efektivni kilogram.

(b) Agencija će biti obaviještena što je moguće prije o očekivanom prispjeću nuklearnog materijala, a u svakom slučaju najkasnije do dana kada Hrvatska preuzme odgovornost za nuklearni materijal.

(c) Hrvatska i Agencija mogu se složiti o raznim postupcima za prethodne obavijesti.

(d) Obavijest će specificirati:

(i) identifikaciju i, po mogućnosti, očekivanu količinu i sastav nuklearnog materijala;

(ii) u kojem će momentu prijena Hrvatska preuzeti odgovornost za nuklearni materijal, u svrhe ovog Sporazuma, te vjerojatni datum kad će do toga doći; i

(iii) očekivani datum prispjeća, lokaciju gdje i datum kad se predviđa raspakiranje nuklearnog materijala.

Članak 95.

Obavijest iz članka 94. bit će takva da će Agencija moći, ako zatreba, izvršiti jednu *ad hoc* inspekciju kako bi identificirala i, po mogućnosti, verificirala količinu i sastav nuklearnog materijala u vrijeme kad se pošiljka bude raspakirala. Međutim, raspakiranje neće biti odgođeno bilo kojom akcijom koju bi Agencija poduzela ili razmatrala da poduzme u skladu s takvom obaviješću.

Specijalna izvješća

Članak 96.

Hrvatska će podnijeti specijalno izvješće kao što je predviđeno člankom 68. ako bilo koji neuobičajen incident ili okolnost navede Hrvatsku da povjeruje da je došlo ili je moglo doći do gubitka nuklearnog materijala, uključujući i pojavu znatnijeg zakašnjenja tijekom Međunarodnog prijenosa.

DEFINICIJE

Članak 97.

U svrhe ovog Sporazuma:

- A.** usklađivanje znači, ulazna stavka u knjigovodstvenom obračunu ili izvješću koja pokazuje razliku između pošiljaoca i primatelja ili neevidentirani materijal.
- B.** godišnji protok znači, u svrhe Članaka 78. i 79, količinu nuklearnog materijala prenesenog godišnje iz postrojenja koje radi nominalnim kapacitetom.
- C.** šarža znači, dio nuklearnog materijala koji se uzima kao jedinica prigodom uknjižbe pri ključnoj točki mjerenja i za koju se sastav i količina definiraju jednim jedinim skupom specifikacija ili mjerenja. Nuklearni materijal može biti u neoblikovanoj formi ili sadržan u nizu pojedinačnih elemenata.
- D.** podaci o šarži znače, ukupnu težinu svakog elementa nuklearnog materijala i, za plutonij i uran, izotopni sastav tamo gdje odgovara. Jedinice za obračun kako slijedi:
 - (a) grami sadržanog plutonija;
 - (b) grami ukupnog urana i grami sadržanog urana 235 + urana 233, za uran obogaćen tim izotopima; i
 - (c) kilogrami sadržanog torija, prirodnog urana ili osiromašenog urana.

U svrhe izvješćivanja, težine pojedinačnih elemenata u šarži bit će zbrojene prije zaokruživanja na najbliži broj.

- E.** knjigovodstveni inventar (jedne) zone materijalne bilance znači, algebarski broj posljednje fizičke inventure te zone materijalne bilance i svih inventarskih izmjena što su se dogodile otkako je ta fizička inventura bila učinjena.
- F.** korektura znači, ulazna stavka u knjigovodstvenom obračunu ili izvješću kojom se ispravlja uočena pogreška ili koja odražava poboljšano mjerenje neke količine prije unesene u obračun ili izvješće. Za svaku korekturu mora se označiti ulazna stavka na koju se odnosi.

G. efektivni kilogram znači, specijalna jedinica koja se upotrebljava kad se nuklearni materijal stavlja pod garancije. Količina u efektivnim kilogramima dobiva se mjerenjem:

(a) za plutonij njegove težine u kilogramima;

(b) za uran obogaćenjem od 0,01 (1%) ili više od toga, njegove težine u kilogramima pomnožene kvadratima njegova obogaćenja;

(c) za uran s obogaćenjem ispod 0,01 (1%) i iznad 0,005 (0,5%) njegove težine u kilogramima pomnožene sa 0,0001; i

(d) za osiromašeni uran s obogaćenjem od 0,005 (0,5%) ili ispod te težine, i za torij, njegove težine u kilogramima pomnožene sa 0.00005.

H. obogaćenje znači odnos zajedničke težine izotopa urana - 233 i urana - 235 prema težini ukupnog urana o kojem je riječ.

I. postrojenje, znači:

(a) reaktor, kritični uređaj, konverzijsko postrojenje, postrojenje za proizvodnju, postrojenje za preradu, postrojenje za separaciju izotopa ili odvojeno skladište; ili

(b) bilo koje mjesto gdje se obično nuklearni materijal upotrebljava u količinama većim od jednog efektivnog kilograma.

J. inventarska izmjena znači, povećanje ili smanjenje izraženo u šaržama nuklearnog materijala u nekoj zoni materijalne bilance; takva će izmjena obuhvatiti jedno od slijedećeg:

(a) povećanja;

(i) uvoz;

(ii) unutrašnje primanje: primanje iz ostalih zona materijalne bilance, primanje iz neke djelatnosti koja ne potpada pod (nemiroljubive) garancije, ili primanja u početnoj točki primjene garancija;

(iii) nuklearnu proizvodnju: proizvodnju specijalnog fisibilnog materijala u nekom reaktoru; i

(iv) prekid izuzeća: ponovnu primjenu garancija na nuklearni materijal koji je prije toga bio izuzet na temelji svoje upotrebe ili količine;

(b) smanjenja:

(i) izvoz;

(ii) unutrašnja otprema: otprema u druge zone materijalne bilance ili otpreme za neku djelatnost koja ne potpada pod (nemiroljubive) garancije;

(iii) nuklearni gubitak: gubitak nuklearnog materija zbog njegove transformacije u drugi element (druge elemente) ili izotop (izotope) kao rezultat nuklearnih reakcija;

(iv) izmjereni otpis: nuklearni materijal koji je bio izmjeren ili procijenjen na temelju mjerenja i odložen na takav način da više nije prikladan za daljnju nuklearnu upotrebu;

(v) zadržani otpaci: nuklearni materijal stvoren tijekom nuklearne prerade ili zbog pogonske nezgode, za koji se smatra da se više ne može regenerirati, ali koji je uskladišten;

(vi) izuzimanje: izuzimanje nuklearnog materijala od garancija zbog njegove upotrebe ili količine;

(vii) ostali gubici: na primjer, slučajni gubici (to jest, ne povratni ili nenamjerna gubitak nuklearnog materijala: kao rezultat pogonske nezgode) ili krađa

- K.** Ključna točka mjerenja znači, mjesto gdje se nuklearni materijal javlja u takvom obliku da se može mjeriti kako bi se odredio tok materijala ili inventar. Ključne točke mjerenja, dakle, obuhvaćaju, ali nisu ograničene samo na, ulaze i izlaze (uključujući izmjereni otpis) a i skladišta u zonama materijalne bilance.
- L.** čovjek-godina inspekcija, u svrhe Članka 79, znači 300 čovjek-dana inspekcija, pri čemu jedan čovjek-dan jest jedan dan tijekom kojega jedan jedini inspektor ima pristup nekom postrojenju u bilo koje vrijeme za ukupno vrijeme koje ne prelazi osam sati.
- M.** zona materijalne bilance znači, zona unutar ili izvan nekog postrojenja, tako da se:
- (a) količina nuklearnog materijala kod svakog unošenja ili iznošenja iz svake zone materijalne bilance može odrediti; i
- (b) fizički inventar nuklearnog materijala u svakoj zoni materijalne bilance može odrediti kad je to potrebno, u skladu s propisanim postupcima, kako bi se mogla ustanoviti materijalna bilanca za ciljeve primjene garancija Agencije.
- N.** neevidentiran materijal znači, razlika između knjigovodstvenog inventara i fizičkog inventara.
- O.** nuklearni materijal znači, bilo koji izvorni ili specijalni fisibilni materijal kao što je definirano u Članku XX. Statuta. Izraz izvorni materijal neće se tumačiti kao da vrijedi za rude ili rudne ostatke. Svaka odluka Vijeća prema Članku XX. Statuta nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma, koja proširuje materijale smatrane izvornim materijalima ili specijalnim fisibilnim materijalima, djelovati će prema ovom Sporazumu samo pošto je prihvatila Hrvatska.
- P.** fizički inventar znači, zbroj svih izmjerenih ili izvedenih procjena količina nuklearnog materijala u šaržama na raspolaganju u dano vrijeme unutar jedne zone materijalne bilance, dobiven u skladu s propisanim postupcima.
- Q.** razlika između pošiljaoca i primatelja znači, razlika u količini nuklearnog materijala u jednoj šarži kako je priopćeno iz zone materijalne bilance pošiljaoca i kako je izmjereno u zoni materijalne bilance primatelja.
- R.** izvorni podaci su podaci utvrđeni za vrijeme mjerenja ili kalibriranja ili upotrijebljeni da bi se izveli empirijski odnosi koji identificiraju nuklearni materijal i daju podatke o šarži. Izvorni podaci mogu obuhvaćati, na primjer, težinu spojeva, konverzijske faktore da bi se odredila težina elementa, specifičnu težinu, koncentraciju elemenata, izotopne odnose, odnose između obujma i manometarskih očitavanja i odnos između proizvedenog plutonija i generirane energije.
- S.** strategijska točka znači, mjesto odabrano za vrijeme ispitivanja projektnih informacija gdje se, uz normalne uvjete i zajedno s informacijama prikupljenima iz svih strategijskih točaka, dobivaju i verificiraju informacije potrebne i dovoljne za provedbu mjera garancija; strategijska točka može obuhvatiti svako mjesto gdje se obavljaju ključna mjerenja u vezi s obračunavanjem materijalne bilance i gdje se provode mjere držanja materijala u zatvorenom prostoru i nadzora.

POTPISANO u Beču, dana 9. lipnja 1994. godine u duplikatu, na engleskom jeziku.

PROTOKOL

Republika Hrvatska (u daljnjem tekstu: Hrvatska) i Međunarodna agencija za atomsku energiju (u daljnjem tekstu: Agencija) sporazumjele su se o ovome:

I. (1) Do vremena kada Hrvatska bude imala, u miroljubivim nuklearnim djelatnostima na svom području ili pod svojim jurisdikcijom ili pod svojom kontrolom na drugom mjestu:

(a) nuklearni materijal u količinama koje prelaze ograničenja navedena, za vrstu materijala koja je u pitanju, u Članku 36. Sporazuma između Hrvatske i Agencije o primjeni garancija u vezi s Ugovorom o neširenju nuklearnog oružja (u daljnjem tekstu: Ugovor), ili

(b) nuklearni materijal u postrojenju kao što je definirano u Definicijama, provedba odredaba Dijela II. Sporazuma biti će privremeno obustavljena s izuzetkom članka 32, 33. 38. 41. i 90.

(2) Informacije o kojima se moraju davati izvješća prema stavku (a) i (b) članka 33. Ugovora. mogu biti dane zajedno, i podnesene u godišnjem izvješću. Jednako tako, godišnje izvješće biti će podneseno, ukoliko je to prikladno, uzimajući u obzir uvoz i izvoz nuklearnog materijala opisanog u stavku (c) članka 33.

(3) Da bi se omogućilo sklapanje Dopunskih aranžmana na vrijeme, kako je predviđeno u Članku 38. Sporazuma, Hrvatska će obavijestiti Agenciju dovoljno vremena unaprijed o posjedovanju nuklearnog materijala za miroljubive nuklearne djelatnosti na svojem području ili pod svojom jurisdikcijom ili kontrolom na drugom mjestu u količinama koje prelaze ograničenja ili šest mjeseci prije nego nuklearni materijal treba biti uveden u postrojenje, kao što je o tome navedeno u odlomku 1, ovisno o tome što se dogodi prije.

II. Ovaj Protokol bit će potpisan od predstavnika Hrvatske i Agencije i stupiti će na snagu u isto vrijeme kao i Sporazum.

POTPISANO u Beču, dana 9. lipnja 1994. godine u duplikatu, na engleskom jeziku.

Članak 3.

Za izvršenje ovoga Zakona nadležno je Ministarstvo gospodarstva.

Članak 4.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Narodnim novinama - Međunarodni ugovori".

Klasa: 542-01 /94-O1 /O1
Zagreb, 29. studenoga 1994.

ZASTUPNIČKI DOM SABORA REPUBLIKE HRVATSKE

Predsjednik
Zastupničkog doma Sabora
dr. **Nedjeljko Mihanović**, v. r.